

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.011.03.2022

Pan
Janusz Stachowiak
p.o. Prezesa Zarządu
Przedsiębiorstwa Rolniczo – Hodowlanego
"GAŁOPOL" Spółka z o.o.
w Gałowie
Gałowo, ul. Wierzbowa 10
64-500 Szamotuły

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/034 – Działalność spółek hodowli roślin i zwierząt nadzorowanych przez Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa w latach 2017-2021

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Rolniczo – Hodowlane "GAŁOPOL" Spółka z o.o. ¹ , Gałowo, ul. Wierzbowa 10, 64-500 Szamotuły.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Stachowiak p.o. Prezesa Zarządu Spółki od 1 kwietnia 2021 r. (dalej: Prezes Zarządu) ² .
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja przez Spółkę zadań w zakresie hodowli roślin i zwierząt. 2. Gospodarka finansowa i majątkowa Spółki. 3. Warunki weterynaryjne i utrzymanie zwierząt w Spółce.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2021 r. z uwzględnieniem dowodów powstałych przed i po okresie objętym kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu.
Kontrolerzy	1. Klaudia Dziamska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/64/2022 z 4 kwietnia 2022 r. 2. Maciej Andrzejewski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/55/2022 z 28 marca 2022 r.

(akta kontroli str. 1-9)

¹ Dalej: Spółka.

² Wcześniej, w okresie objętym kontrolą p. Marian Pankowski od 6 listopada 2007 r. do 31 marca 2021 r. (dalej: Były Prezes Zarządu).

³ Dz.U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2017-2021 Spółka realizowała nałożone przez programy hodowlane cele i zadania w zakresie hodowli zwierząt gospodarskich. Nieosiągnięcie niektórych wyników hodowlanych i wskaźników sprzedaży określonych w biznesplanach wynikało z czynników niezależnych od Spółki. Spółka rzetelnie sporządzała i terminowo przekazywała do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dalej KOWR) sprawozdania z działalności hodowlanej w zakresie zwierząt gospodarskich i koni. Sprzedaż bydła nie w każdym przypadku została potwierdzona umową, pomimo że wymóg jej zawarcia wynikał z zarządzenia Prezesa Zarządu. Pracownicy odpowiedzialni za hodowlę roślin i zwierząt posiadali właściwe kwalifikacje. Spółka prawidłowo realizowała cele hodowli zachowawczej koni rasy konik polski w sposób umożliwiający utrzymanie i doskonalenie cech genotypowych i fenotypowych tej rasy. Stada Ogierów (dalej SO) przeprowadzało przeglądy hodowlane koni, jednak wykonywano je w sposób niezgodny z wewnętrznymi zasadami. Zarząd nie powoływał komisji przeprowadzającej przegląd hodowlany koni, a Zespół wykonujący przeglądy nie ocenił wszystkich koni będących własnością Spółki, natomiast sporządzone protokoły nie zawierały wymaganych elementów tej oceny. W kontrolowanym okresie nie sprzedawano koni ze stada hodowlanego, a jedynie ze stada niehodowlanego. Zarząd nie powołał komisji ds. wyceny koni przeznaczonych do sprzedaży, a wyboru najkorzystniejszej oferty kupna koni dokonała komisja w składzie innym niż wynikający z zarządzenia Prezesa. W latach 2017-2021 w SO oznakowano poprzez wymrożenie 72 sztuki koni rasy konik polski, co w świetle przepisów regulujących ochronę zwierząt uznawane jest za zabronione znęcanie się nad nimi. Wybór wykonawców usług weterynaryjnych z pominięciem przeprowadzania konkursu ofert i okresowy brak podpisania umów na świadczenie tych usług, zdaniem NIK uniemożliwiało ewentualne uzyskanie korzystniejszej cenowo oferty. Tym bardziej, że w kontrolowanym okresie koszty usług weterynaryjnych systematycznie wzrastały. Spółka zapewniła prawidłowe warunki weterynaryjne i właściwego utrzymania zwierząt. Jednak w jednej z stajni, w której przebywały konie stwierdzono wilgoć na ścianach, mogło mieć wpływ na dobrostan koni, a tym samym na ich zdrowie.

W latach 2017-2021 Spółka podejmowała skuteczne działania w celu utrzymania stabilnej sytuacji ekonomiczno-finansowej. Dokonywane przez Spółkę wydatki na modernizację i zakup środków trwałych oraz nawozów były celowe.

W pozostałych obszarach działalności Spółki stwierdzono, liczne nieprawidłowości, które nie miały bezpośredniego lub znaczącego wpływu na osiągnięte przez Spółkę wyniki hodowlane oraz jej sytuację finansową.

Spółka niezgodnie z postanowieniami umowy dzierżawy z KOWR, zawarła umowę poddzierżawy nieruchomości – Obiekt Rolny Koszanowo i za kontrolowany okres nie żądała i nie pobierała należnego czynszu w łącznej kwocie 108,1 tys. zł oraz odsetki 14,5 tys. zł (wg stanu na 31 grudnia 2021 r.)

Ponadto Spółka przez 122 dni nie dochodziła od poddzierżawcy należności za czynsz za okres za I półrocze 2021 r. w kwocie, co najmniej 94,3 tys. zł i odsetek w kwocie, co najmniej 2,4 tys. zł. Działania takie było niegospodarne i nierzetelne.

Były Prezes Zarządu jako reprezentujący Spółkę zawarł umowę najmu lokalu mieszkalnego której był stroną jako najemca, co było niezgodne z przepisami Kodeksu spółek handlowych⁵ oraz postanowieniami Umowy Spółki. Wbrew

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1526 ze zm.).

postanowieniom w ten sposób zawieranej umowy najmu, od 2007 r. nie waloryzowano stawki czynszu. Spółka nienależnie wypłaciła Byłemu Prezesowi Zarządu wynagrodzenie miesięczne w łącznej kwocie 30 887,16 zł. Spółka nie realizowała obowiązków nałożonych na nią przepisami ustawy Prawo budowlane i przepisami wykonawczymi, w zakresie prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych oraz wykonywania okresowych kontroli półrocznych, rocznych i pięcioletnich.

Wyboru usługodawcy na wykonanie, dostawę i montaż konstrukcji stalowej za kwotę 1 725,9 tys. zł dokonano niezgodnie z zarządzeniem Prezesa Zarządu i w sposób niegwarantujący zachowania konkurencyjności.

W Spółce nie została wdrożona Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego, a w 12 obiektach nie umieszczono w widocznym miejscu instrukcji postępowania na wypadek pożaru. Ponadto w jednym z obiektów nie został zainstalowany przeciwpożarowy wyłącznik prądu. Nie dokonano, w wymaganych terminach oceny stanu azbestu na obiektach budowlanych.

Nie przekazano do KOWR dokumentacji stanowiącej podstawę do likwidacji w księgach rachunkowych dwóch środków trwałych, co skutkowało naliczaniem od nich czynszu dzierżawnego. 14 obiektów budowlanych lub ich otoczenie znajdowało się w stanie zagrażającym zdrowiu lub życiu ludzi, o czym Prezes i odpowiednie organy nadzoru budowlanego zostały poinformowane.

III Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja przez Spółkę zadań w zakresie hodowli roślin i zwierząt

1.1. Skuteczność realizowania przez Spółkę celów i zadań w zakresie hodowli określonych w uregulowaniach wewnętrznych Spółki i uregulowaniach przyjętych przez ANR⁷, a następnie KOWR⁸.

Opis stanu faktycznego

1.1.a. W strukturze organizacyjnej Przedsiębiorstwa Rolniczo-Hodowlanego, wyodrębniono: Biuro Zarządu; Zakład Rolny w Gałowie⁹; Zakład Rolny w Gaju Małym¹⁰ z mieszalnią pasz; Zakład Stado Ogierów w Sierakowie¹¹.

(akta kontroli str. 881-895)

Przedmiotem działalności Spółki była: hodowla i chów bydła mlecznego rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej¹² i mięsnego rasy Limousine; hodowla koni¹³; produkcja rolno nasienna¹⁴; przetwórstwo rolno-przemysłowe; działalność rolno-usługowa na rzecz rolnictwa; działalność usługowo-turystyczna oraz działalność szkoleniowa i praktyki¹⁵. W latach 2017-2021 hodowlę prowadzono w oparciu o program opracowany przez Spółkę w 2012 r.¹⁶

Ponadto, w zakresie hodowli:

- bydła mlecznego rasy phf - kierowała się wytycznymi zawartymi w Programie hodowlanym dla bydła rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej,

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Agencja Nieruchomości Rolnych, dalej: ANR.

⁸ Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, dalej: KOWR.

⁹ W jego skład wchodziły: folwark Jastrowo, folwark Śmiłowo, warsztaty mechaniczne, grupa remontowo – budowlana, gospodarstwo Lipnica, gospodarstwo Przyborówko.

¹⁰ W jego skład wchodziły: folwark Obrowo oraz mieszalnia pasz.

¹¹ W jego skład wchodził zespół pałacowo-parkowy oraz stajnie.

¹² Tj.: polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej (dalej: PHF).

¹³ W tym ogierów rozplodowych oraz hodowla zachowawcza konika polskiego.

¹⁴ Zbóż, rzepaku oraz buraka cukrowego.

¹⁵ W tym: uczniowskie, studenckie oraz praktyka rolnicza z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego.

¹⁶ Pn. „Program hodowlany dla spółki Przedsiębiorstwo Rolniczo-Hodowlane „Gałopol” (dalej: Program hodowlany Spółki albo Program).

- bydła mięsnego – realizowała¹⁷ krajowy program hodowlany dla bydła rasy Limousine.

Głównym celem Programu hodowlanego Spółki było doskonalenie utrzymywanej populacji krów mlecznych rasy PHF odmiany czarno-białej pozwalającej na zwiększenie jej wydajności życiowej, jak również poprawy cech funkcjonalnych warunkujących efektywność produkcji mlecznej. Jako efekt realizowanego programu zaplanowano uzyskanie widocznego postępu hodowlanego w zakresie cech mleczności, cech typu i budowy, płodności długowieczności oraz zdrowotności. Założono także sukcesywny wzrost wartości hodowlanej utrzymywanego stada bydła mlecznego, jak również możliwość jego zbywania do populacji masowej a tym samym aktywne uczestniczenie w krajowym programie hodowlanym.

(akta kontroli str. 896-1062)

Hodowlę koni prowadzono w oparciu o:

- Strategiczny program hodowli koni w Spółkach Agencji Nieruchomości Rolnych z 2015 r.¹⁸,

- Program hodowli koni rasy konik polski¹⁹.

Polski Związek Hodowców Koni (PZHk) stwierdził²⁰, że Program hodowli koni w spółkach nie pozostaje w sprzeczności z programami hodowli dla poszczególnych ras koni, realizowanych przez PZHk na podstawie decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Program hodowli koni w spółkach wyznaczyło Stado Ogierów Sieraków (SO) doprowadzenia hodowli zachowawczej koni rasy konik polski.

Kierunki hodowli bydła mlecznego i mięsnego oraz koni, przyjęte w Programie hodowlanym Spółki, były zgodne z zasadami hodowli zwierząt określonymi przez ANR lub KOWR²¹. Niezgodne było natomiast założenie wydajności na poziomie 10 tys. do 10,5 tys. kg mleka²² a zawarta w tym Programie informacja o systemie do kojarzenia par rodzicielskich i indywidualnego doboru samców była nieaktualna²³.

(akta kontroli str. 896-942)

Odnosząc się do braku aktualizacji Programu hodowlanego Spółki, Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *postanowienia Programu i określone w nim cele były na tyle spójne z programem opracowanym przez ANR, że poprawki nie były konieczne.*

(akta kontroli str. 4715-4726)

W Programie hodowlanym dla Spółki określone zostały kryteria oceny działalności produkcyjnej, w tym cele główne oraz opisy wskaźników. Poziom wskaźników wyznaczany był corocznie w biznesplanach.

(akta kontroli str. 896-942, 1063-1409)

Głównym celem hodowli było podnoszenie wartości hodowlanej utrzymywanych zwierząt. Celem i głównymi założeniami doskonalenia bydła mlecznego²⁴ było: uzyskanie materiału hodowlanego bydła o najwyższych parametrach produkcyjnych, zdrowotnych i funkcjonalnych²⁵ mogącego w istotny sposób podnosić poziom genetyczny krajowej populacji bydła mlecznego.

¹⁷ We współpracy z Polskim Związkiem Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego.

¹⁸ Pismo nr BP.ZNW.SH.7193.150.2.1655.2015.MW z 28 września 2015 r., dalej Program hodowli koni w spółkach

¹⁹ <https://www.pzhk.pl/wp-content/uploads/pr-hodow-kn-2019-04-01.pdf>.

²⁰ Pismo nr PZHk.IV.4.4/2015-W-497/MW z 24 września 2015 r.

²¹ Który od 1 września 2017 r. przejął zadania Agencji Nieruchomości Rolnych.

²² Tj. zaniżonym w porównaniu z postanowieniami Strategicznego programu hodowli bydła mlecznego Rasy Polskiej Holsztyńsko-Fryzyskiej w spółkach ANR z lutego 2013 r. =, który przewidywał ustabilizowanie średniej wydajności na poziomie około 10,5 tys. do 11 tys. kg mleka.

²³ W 2021 r. Spółka wybrała nowego partnera dla wykonywania programu na kojarzenie zwierząt. Wcześniej użytkowany program posiadał bazę danych o wartości hodowlanej zwierząt opartą na bazie Interbull. I kojarzył nie tylko po genotypie ale na podstawie szacowania wartości danych o potomstwie. Obecny program posiada bazę danych hodowli europejskich.

²⁴ Przyjętymi w Programie hodowlanym Spółki, w oparciu o który prowadzona była także selekcja oraz kojarzenie par rodzicielskich.

²⁵ Założenia programu hodowlanego mają pozwolić na uzyskanie widocznego postępu genetycznego w zakresie cech mleczności, typu i budowy, płodności, zdrowotności a także długowieczności.

Dla uzyskania tych celów zakładano stałe doskonalenie²⁶ utrzymywanej populacji krów mlecznych rasy PHF i w efekcie stały wzrost wydajności jednostkowej bydła przekładający się na wzrost wartości hodowlanej. Jednocześnie zakładano ukierunkowanie pracy hodowlanej na poprawę cech bezpośrednio przekładających się na ekonomikę produkcji²⁷.

Indywidualnego doboru samców, dokonywano z wykorzystaniem systemu doboru par rodzicielskich, który umożliwiał dobór zwierząt w oparciu o ich rodowód a także uwzględniając ocenę eksterieru²⁸ krów. Jednym z celów realizowanego programu było utrwalenie żeńskich linii w stadzie pozwalających na pozyskiwanie samic o najlepszych cechach.

Celem Spółki w zakresie poprawy efektywności rozrodu w stadach była poprawa cech płodności takich jak; skrócenie okresu międzywycieleniowego oraz zmniejszenie wskaźnika zużycia nasienia na skuteczne pokrycie krowy/jalówki.

Spółka określała także kategorie dla głównych celów hodowlanych, tj.: wzorzec budowy krowy - cechy produkcyjne. Ustalono także procentową zawartości tłuszczu 3,8 – 4,2 oraz białka 3,4 – 3,6. oraz cechy funkcjonalne między innymi poprawa długości użytkowania krów w stadzie, zawartości komórek somatycznych i; cechy płodności tj. uzyskanie okresu międzywycieleniowego nie przekraczającego 405 dni²⁹. Wczesne osiągnięcie dojrzałości somatycznej³⁰ – możliwość utrzymania wieku pierwszego wycielenia na poziomie ok. 740 dni.

Celem hodowlanym w zakresie bydła mięsnego było utrzymywanie i poprawa wysokich parametrów wydajności rzeźnej, dobrej masy ciała z jednoczesnym utrzymaniem parametrów zootechnicznych³¹ oraz poprawa przyrostów dobowych cieląt. Określone zostały także parametry tego celu, tj.: kaliber średni; dojrzałość hodowlana (pierwsze krycie jałowic 19-21 miesięcy), wysokość w kłębie; dobra płodność; okres międzyciążowy: 60-80 dni; mleczność matek – do 4 000 kg mleka, masa cieląt – cieliczki ok. 35 kg, buhajki 45 kg; przyrosty dobowe: 1 100 g do 1 300 g.; wartość rzeźna: bardzo dobra i wysoka; korzystny stosunek mięsa do kości i tłuszczu; inne cechy³².

(akta kontroli str. 896-942,1063-1083, 1194-1214, 1127-1147, 1262-1285, 1332-1355,1437-1447, 1518-1529, 1580-1593, 1663-1673, 1745-1792,)

W 2017 r. Zarząd Spółki podjął decyzję o wygaszaniu opasu młodego bydła. Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *decyzja ta była podyktowana spadkiem cen żywca wołowego w latach 2017-2019, który negatywnie wpłynął na rachunek ekonomiczny. Dodał, że w Spółce następował wzrost pogłowia krów, stosowanie seksowanego nasienia powodowało że rodziło się więcej samic i rosła populacja młodzieży do odchowania a Spółce brakowało do tego pomieszczeń. Wobec tego część kierowana była na remont stada a nadwyżka sprzedawana jako materiał hodowlany na zewnątrz. Do opasu i na rzeź Spółka zamierzała kierować tylko te, które nie nadawały się do hodowli.*

(akta kontroli str. 4727-4732)

²⁶ Tj. zwiększanie wydajności życiowej i poprawy cech funkcjonalnych warunkujących efektywność produkcji mlecznej.

²⁷ Takich jak: wydajność mleka i jego skład, poprawę cech pokroju zwierząt ze szczególnym naciskiem na budowę wymienia i poprawę nóg, poprawę cech płodności, zdrowotności, wytrwałości laktacji i długowieczności zwierząt.

²⁸ Tj. [pokroju](#) - zewnętrznej budowie ciała zwierzęcia, zgodna z [wzorcem rasy](#).

²⁹ Dla realizacji tego celu, od końca 2013 r. Spółka wykorzystuje system i technologię do precyzyjnego monitorowania aktywności rujowej krów i jałówek, jak również monitoringu zdrowotności zwierząt poprzez system do określania poziomu przeżuwania.

³⁰ Poprzez pracę nad prawidłowym odchowem cieląt i młodzieży.

³¹ Takich jak łatwość wycieleń.

³² Tj.: duża żywotność i niska śmiertelność cieląt; dobre zdolności przystosowawcze do warunków środowiska; dobra rasa do produkcji tusz mięsnych od zwierząt w różnym wieku.

Liczebność stada koni w według stanu na 31 grudnia latach w 2016-2021 wynosiła odpowiednio 118 (w tym stado hodowlane 86 a niehodowlane 32), 110 (stado hodowlane 85, niehodowlane 25), 113 (w tym stado hodowlane 86, niehodowlane 27), 92 (stado hodowlane 77, niehodowlane 15), 107 (stado hodowlane 93, niehodowlane 14) i 91 (hodowlane 79, niehodowlane 12). W stadzie podstawowym SO utrzymywało w latach 2016-2017 odpowiednio 63, 63, 66, 61, 77 i 63 koni rasy konik polski.

(akta kontroli str. 10)

1.1.b W Spółce prace realizowane były na podstawie harmonogramów opracowywanych przez zootechników. Nadzór nad ich realizacją prowadzony był na bieżąco przez zootechników oraz głównego specjalistę ds. produkcji zwierzęcej.

(akta kontroli str. 2239-2240, 2271-2272, 2787-2796)

Spółka zakładała osiągnięcie przewagi konkurencyjnej poprzez przyspieszenie prac hodowlanych oraz wczesną selekcję sztuk najbardziej wartościowych. Narzędziem do tego było systematyczne badanie wartości hodowlanej samic w oparciu o analizę genomu. Wyniki przeprowadzonych badań były narzędziem wykorzystywanym w pracy hodowlanej, dającym wiedzę na temat wartości hodowlanej samic nim osiągnęły one dojrzałość rozrodczą i rozpoczną własną produkcję. Spółka nie określała w dokumentach planistycznych wskaźnika wartości użytkowej zwierząt do osiągnięcia w danym roku.

(akta kontroli str. 896-942, 1063-1775)

Były Prezes Spółki wyjaśnił, że *pomimo wyboru zwierząt po najlepszych przodkach rodowodowych osiągnięcie oczekiwanego najwyższego parametru indeksu gPF nie zawsze było możliwe.*

(akta kontroli str. 4727-4738)

Analizy realizacji celów według ustalonych kryteriów w Programie i corocznych biznesplanach, Spółka dokonywała w Sprawozdaniach Zarządu z realizacji zadań Spółki ale także dokonując sprawozdań z wykonania planu rocznego w raportach dla poszczególnych zakładów Spółki³³. Ponadto Spółka sporządzała i przekazywała do KOWR Sprawozdania z działalności hodowlanej.

(akta kontroli str. 1776-1800, 2639-2648, 5050-5052)

W Sprawozdaniach z działalności hodowlanej za lata 2018-2021 Spółka wykazywała poziom indeksu PF³⁴. W sprawozdaniu za 2018 r. wykazano: liczbę krów w stadzie ocenianych na podstawie indeksu PF, tj.: 774 szt.; Średni indeks PF dla krów ocenianych w Spółce, tj.: 112; Średnią 10% ocenianych krów o najwyższym indeksie PF, tj.: 133,4 pkt; Liczbę krów o indeksie PF powyżej 120 pkt, tj.: 160 szt.;

W Sprawozdaniach za lata 2019, 2020 oraz 2021 wykazano:

- liczbę samic w stadzie posiadających indeks PH, odpowiednio: 962 szt.; 1 997 szt.; 1 997 szt.,

- liczbę samic w stadzie posiadających indeks gPH, odpowiednio: 170 szt.; 308 szt.; 378 szt.,

- średni indeks PF dla 10% najlepszych zwierząt w stadzie, odpowiednio: 135 szt.; 129 szt.; 131 szt.,

- średni indeks gPF dla 10% najlepszych zwierząt w stadzie, odpowiednio: nie wykazano; 130,5 szt.; 132 szt.,

- średni indeks PF dla krów, odpowiednio: 116 pkt; 113 pkt; 118 pkt,;

- najwyższy indeks PF w stadzie dla krów, odpowiednio: 147 pkt; 135 pkt; 141 pkt,

- liczbę krów z indeksem pow. 120 pkt, odpowiednio: 322 szt.; 242 szt.; 386 pkt.

³³ Wyniki zawarte w sprawozdaniach z wykonania planu rocznego były, m.in. podstawą dla wypłaty rocznych nagród za wykonanie celów hodowlanych i produkcyjnych.

³⁴ Zakres sprawozdawanych danych w poszczególnych latach był różny a w 2017 r. nie obejmował informacji o tym indeksie.

(akta kontroli str. 1776-1800,1816-1959)

Na 31 grudnia lat 2017-2021 wyniki hodowlane i produkcyjne hodowli bydła kształtowały się odpowiednio:

- liczba bydła: 2 070 szt.(tj. 103,2% planu); 2 026 szt. (tj. 99,9% planu); 2 000 szt. (tj. 95,9% planu); 2 143 szt. (tj. 101% planu); 2 158 szt. (tj. 98% planu),
- liczba krów: 854 szt. (tj. 95% planu); 892 szt. (tj. 98,8% planu); 909 szt. (tj. 101,0% planu); 919 szt. (tj. 99,9% planu); 939 szt. (tj. 102,1% planu),
- urodzenia cieląt: 998 szt.(tj. 103,2% planu); 1 040 szt. (tj. 116,5% planu); 1 050 szt. (tj. 100% planu); 1 133 szt. (tj. 107,9% planu); 1 158 szt. (tj. 105,3% planu),
- padnięcia cieląt do 0,5 r.: 64 szt.; 86 szt.(tj. 153,6% planu); 108 szt. (tj. 154,3% planu); 45 szt.; 71 szt.;
- wydajność z kontroli (kg) użytkowości: 10 917 (tj. 101,1% planu); 10 926 (tj. 99,3% planu); 11 664 (tj. 106% planu); 11 905 (tj. 108,2% planu); 11 998 (tj. 99,98% planu);
- wydajność rzeczywista: 9 961 I (tj. 99,6% planu); 10 274 I (tj. 99,7% planu); 10 570 I (tj. 98,3% planu); 10 942 I (tj. 103,2% planu); 11 115 I (tj. 99,2% planu),
- liczba zwierząt poddanych wycenie genomowej: 155 szt. (tj. 103,3% planu); 80 szt. (tj. 80,0% planu); 90 szt. (tj. 90,0% planu); 94 szt. (tj. 52,2% planu); 112 szt. (tj. 93,3% planu),
- zawartość białka w mleku: 3,8%; 3,8%; 3,9%; 3,7%; 3,9%;
- zawartość tłuszczu w mleku: 3,3%; 3,3%; 3,4%; 3,3%; 3,3%.

Sukcesywnie obniżano wiek pierwszego wycielenia: 742 dni; 761 dni; 715 dni; 715 dni; 709 dni oraz skracano okres międzywycieleniowy: 395 dni; 393 dni; 395 dni; 387 dni; 380 dni.

(akta kontroli str. 1063-1775, 1801-1815, 5174-5177, 5247)

W biznesplanach na lata 2017-2021 założono brakowanie stada nie większe niż 30%. Jednak w każdym roku okresu objętego kontrolą brakowanie stada było większe od założonego i wahało się w przedziale od 32-35%. Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że w latach 2019-2020 w Spółce większa liczba sztuk zapadała na choroby metaboliczne oraz w większej skali występowały porażenia poporodowe. Powodowało to znaczny wzrost kosztów zabiegów weterynaryjnych więc Zarząd podjął decyzję o skierowaniu tej grupy zwierząt na rzeź. Dalej wskazał, że na rzeź kierowano także krowy, które poniosły obrażenia wskutek poślizgnięcia na posadzkach obór w Zakładzie Rolnym Gałowie. Dodał, że problem ten został wyeliminowany po wykonaniu nacięć na posadzkach przez wynajętą firmę.

Odnosząc się do faktu, że w poszczególnych latach okresu 2017-2021 liczba zwierząt poddanych wycenie genomowej była niższa niż planowano Były Prezes Spółki podał, że w 2020 r. mogło to wynikać z ograniczenia działalności laboratoriów w związku z pandemią Covid-19, natomiast odnosząc się do pozostałych lat stwierdził, że trudno mu wyjaśnić tę kwestię.

Natomiast jako przyczynę przekroczenia zaplanowanej liczby padnięć w latach 2018 i 2019 Były Prezes Zarządu wskazał nieskuteczność profilaktyki farmakologicznej i zapadanie cieląt na choroby wirusowe (Colibakterioza). Dodał, że sytuacja w tym zakresie zaczęła się znacznie poprawiać po wykonaniu w 2019 r. odpowiednich badań i poddaniu zabiegom profilaktycznym krów tj. szczepienie krów przed wycieleniem.

(akta kontroli str. 4727-4732)

Poszczególne zakłady realizowały wyniki hodowlane na różnym poziomie. Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że pola przy zakładach w Lipnicy oraz w Przyborówka są

znacznie gorszej jakości a nieekonomiczne było przewożenie paszy pomiędzy zakładami. Spadek jakości paszy, który wystąpił w obydwu tych zakładach w 2021 r odbił się na ich wynikach produkcyjnych. Dalej podał, że także obory w tych zakładach są gorsze dla bytowania zwierząt a w okresach upałów wentylacja w tych oborach nie była wystarczająca.

(akta kontroli str. 2639-2648, 4727-4732)

1.1.c. W regulaminie organizacyjnym wydzielono stanowisko głównego specjalisty ds. produkcji zwierzęcej. Do jego zadań należało nadzorowanie i kontrola czynności wykonywanych w działach produkcji zwierzęcej w zakładach Spółki w szczególności: organizacja i nadzór nad całokształtem działu produkcji zwierzęcej, współuczestniczenie w opracowywaniu planów finansowo-gospodarczych Spółki, opracowywanie celów hodowlanych dla stad bydła, zwierzchnictwo nad zootechnikami w zakładach Spółki.

Od czerwca 2018 r. do czerwca 2021 r. stanowisko głównego specjalisty ds. produkcji zwierzęcej było nieobsadzone. Spółka zatrudniała zootechników na stanowiskach specjalistów ds. produkcji zwierzęcej. W SO Spółka zatrudniała głównego specjalistę ds. hodowli³⁵ a od kwietnia 2019 r. także starszego specjalistę ds. hodowli koni i marketingu.

(akta kontroli str. 881-895, 2212-2353)

Odnosząc się do kwestii niezatrudnienia w okresie od sierpnia 2018 r. do czerwca 2021 r. gł. specjalisty ds. produkcji zwierzęcej Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *żaden z kandydatów wyłonionych w drodze naboru na to stanowisko nie spełniał oczekiwań Spółki. Podał, że w okresie tym był osobiście zaangażowany w produkcję zwierzęcą poprzez integrowanie pracowników produkcji zwierzęcej i ukierunkowywaniu ich na realizowanie corocznych celów; korygowanie opracowanych przez zootechników harmonogramów zadań i przedstawianie ich pracownikom oraz wyjaśnianiu wątpliwości w tym zakresie.*

(akta kontroli str.4715-4726)

W okresie objętym kontrolą każdy hodowca, tj. osoba zatrudniona na stanowisku głównego specjalisty ds. produkcji zwierzęcej lub starszego specjalisty ds. produkcji zwierzęcej posiadał dyplom magistra zootechniki lub magistra inżyniera zootechniki oraz praktykę w zakresie produkcji zwierzęcej. Natomiast osoby zatrudnione w SO na stanowiskach: głównego specjalisty ds. hodowli oraz starszego specjalisty ds. hodowli koni i marketingu posiadały dyplom magistra inżyniera zootechnika³⁶.

(akta kontroli str. 2212-2353)

1.1.d. W latach 2017-2021 Spółka nie posiadała zawartych umów i porozumień w zakresie hodowli roślin i zwierząt. Prowadziła natomiast produkcję materiału siewnego w oparciu o umowy kontraktacyjne³⁷. Działalność w tym zakresie była zgodna z podpisanymi umowami³⁸.

(akta kontroli str. [ustne wyjaśnienia 2354-2630])

1.2. Realizowanie celów i zadań dotyczących produkcji i sprzedaży materiału siewnego, zwierząt hodowlanych i innej produkcji zwierzęcej.

³⁵ W pełnym wymiarze czasu pracy - w okresie od 1 października 2010 r. do 31 października 2019 r. a następnie, od 1 listopada 2019 r. do 30 września 2020 r. w połowie pełnego wymiaru czasu pracy.

³⁶ W tym starszy specjalista ds. hodowli koni marketingu - w specjalności hodowli koni.

³⁷ Miało to zabezpieczyć źródło zbytu oraz szybki wywóz towaru przy ograniczonych zdolnościach magazynowych.

³⁸ Przy czym Spółka była tylko reproduktorem na zlecenie firm nasiennych i nie sprzedawała odrębnie materiału siewnego.

1.2.a. Spółka prowadziła towarową produkcję roślinną, która miała zabezpieczyć bazę paszową dla zwierząt hodowlanych. Ponadto Spółka prowadziła produkcję roślinną na sprzedaż tj. pszenica ozime, pszenżyto ozime, żyto ozime, jęczmień jary oraz materiału siewnego na podstawie umowy kontraktacyjnej.

Powierzchnia upraw nasiennych dla produkcji materiału siewnego w oparciu o umowy kontraktacyjne wynosiła w poszczególnych latach okresu 2017-2021, odpowiednio: 321,5 ha³⁹; 348,5 ha⁴⁰; 385 ha; 387 ha, 329,5 ha; oraz 387,5 ha i w latach 2017 oraz 2019-2021 dotyczyła zbóż natomiast w 2018 r. także roślin strączkowych⁴¹

(akta kontroli str. 1434, 1515, 1576, 1659, 1741, 5178)

Powierzchnia zasiewów w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wyniosła, odpowiednio: 2 703,0 ha (tj. 101,5% planu); 2 736,9 ha⁴² (tj. 100% planu); 2 974,5 ha (tj. 100,1% planu); 2 928,9 ha (tj. 98,5% planu); 3 041,7 ha (tj. 99,8% planu).

Jednocześnie zbiory wyniosły odpowiednio: [...] ⁴³

(akta kontroli str. 1083, 1147, 1214, 1284-1285, 1436, 1517, 1578, 1661, 1743)

Główny księgowy Spółki wyjaśnił, że *uzyskanie założonych planów w latach 2018-2021 było niemożliwe z uwagi na niekorzystne zjawiska pogodowe.*

(akta kontroli str. 4547-4552, 4611-4613)

1.2.b. W latach 2017-2021 Spółka nie prowadziła hodowli materiału siewnego.

W Spółka dąży do powiększenia przychodowości z produkcji roślinnej. w oparciu o umowy kontraktacyjne.

Wykonanie tej sprzedaży ogółem w latach 2017-2021 wyniosło⁴⁴, odpowiednio: [...], tym:

- zbóż: [...] ⁴⁵

- roślin oleistych: [...] ⁴⁶

- roślin paszowych: [...] ⁴⁷

- roślin okopowych: [...] ⁴⁸

- pozostałych roślin: [...] ⁴⁹

(akta kontroli str. 1063-1775, 1436, 1517, 1479, 1662, 1744)

1.2.c. Produkcja zwierzęca i sprzedaż zwierząt hodowlanych i innej produkcji w latach 2017-2021 wyniosła:

³⁹ Z tego umowy kontraktacyjne zawarte z trzema podmiotami, obejmowały: pszenicę ozimą 33,0 ha; pszenżyto ozime 96,0 ha; żyto ozime 155,5 ha; jęczmień jary 37,0 ha.

⁴⁰ Z tego umowy kontraktacyjne zawarte z dwoma podmiotami, obejmowały: pszenicę ozimą 46,0 ha; pszenżyto ozime 61,5 ha; żyto ozime 148,0 ha; łubin żółty 36,5 ha; jęczmień jary 68,0 ha; pszenżyto jare 25,0 ha..

⁴¹ Na powierzchni: dot. łubinu żółtego na powierzchni 36,5 ha.

⁴² Z tego: 1 293,2 ha zboża; 591,8 ha rzepak ozimy; 611,1 ha rośliny paszowe; 174,0 ha burak cukrowy; 66,8 ha pozostałe rośliny.

⁴³ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902, dalej „udip”) i art. 11 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r., poz. 1233, dalej „uznk”), NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁴⁴ W tym zapasów z lat poprzednich

⁴⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁴⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁴⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁴⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁴⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

- [...] ⁵⁰

(akta kontroli str. 1063-1775, 5174-5177, 5247)

Jako przyczynę niezrealizowania, w poszczególnych latach okresu 2017-2021 planowanego poziomu sprzedaży buhajów hodowlanych ogółem, w tym także do spółek inseminacyjnych Były Prezes Zarządu *wyjaśnił brakiem zainteresowania ze strony przez spółek inseminacyjnych zakupem materiału hodowlanego od krów matek buhajów Spółki. Dodał, że według jego wiedzy spółki te dokonywały zakupów osobników z hodowli zagranicznych (głównie z Niemiec i Francji), co było przejawem walki konkurencyjnej.*

(akta kontroli str. 4727-4732)

1.3. Dokonywanie sprzedaży zwierząt hodowlanych.

1.3.a. W latach 2017-2020 w Spółce nie określono w sposób pisemny i kompleksowy zasad sprzedaży zwierząt hodowlanych w formie odrębnej regulacji ⁵¹. Jedynym dokumentem w tym zakresie było Zarządzenie ⁵² Prezesa Zarządu Spółki. Zarządzeniem tym ustalono, w szczególności, że każda umowa lub oferta umowy, dotycząca, m.in. wołowiny, cielęciny oraz pozostałych produktów winna być sporządzana przed dostawą, w formie pisemnej i zawierać wymienione w tym zarządzeniu elementy, które winny być swobodnie negocjowane między stronami.

(akta kontroli str. 2764-2768, 2788-2803)

Główny specjalista ds. produkcji zwierzęcej wyjaśnił, że w latach 2017-2021 cena sprzedaży zwierząt hodowlanych była ustalana przez Byłego Prezesa Zarządu, z osobą zainteresowaną zakupem.

(akta kontroli str. 2787-2788)

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *główny specjalista ds. produkcji zwierzęcej ustnie przedstawiał plan - jakie zwierzęta i kiedy chce sprzedać, oraz czy ma nabywcę. Następnie hodowca lub zootechnik przygotowywał listę zwierząt na sprzedaż. Dodał, że dla grupy zwierząt z takiej listy sam ustalał cenę wywoławczą a następnie, w obecności zootechnika, negocjował z potencjalnym kupcem cenę zakupu konkretnego zwierzęcia. Podał także, że nie sporządzał harmonogramu lub wytycznych w zakresie sprzedaży natomiast od 2019 r. sporządzane były cenniki.*

(akta kontroli str. 4715-4726)

Pisemnie ustalone zasady sprzedaży zawarte były w kierowanych do zootechników ⁵³ pismach Zarządu Spółki określających cennik cieląt żywca ⁵⁴ oraz materiału hodowlanego jałowic pierwiastek ⁵⁵. Zasady te sprowadzały się do wskazania, że: dla stałych klientów dopuszczano negocjacje ceny; w przypadku sprzedaży żywca wołowego, krowy, opasów, młodego bydła opasowego należało ustalić cenę dnia; o dokonaniu transakcji sprzedaży należało powiadomić Zarząd Spółki. Odrębnie sporządzane były także cenniki ⁵⁶ sprzedaży cieląt byczków ⁵⁷, w jednym z nich ⁵⁸ wskazano, że przy każdorazowej sprzedaży jałówek niecielnych na rzeź oraz krów

⁵⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 udirp i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁵¹ Np. zarządzenia lub regulaminu.

⁵² Nr 15/2017, z 10 maja 2017 r. w sprawie zakresu w jakim mogą być zawierane umowy na dostarczanie produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007.

⁵³ Spółka przedłożyła pisma datowane: 14 lipca 2021 r., 25 sierpnia 2021 r. oraz 1 października 2021 r.;

⁵⁴ Odrębnie dla: bydła mlecznego HF do jednego miesiąca; rasy HF powyżej jednego miesiąca o wadze 60-80 kg; rasy HF powyżej 80 kg; rasy LM o wadze 60-80 kg; rasy LM o wadze 81-149 kg; odsadzonych rasy LM o wadze 150-200 kg.

⁵⁵ Za szt. jałowki cielnej rasy HF oraz za szt. krowy pierwiastki rasy HF.

⁵⁶ Spółka przedłożyła cenniki datowane: 11 lutego 2019 r.; 5 listopada 2019 r. oraz 5 lipca 2021 r.

⁵⁷ Ustalano cenę za kg, odrębnie w przedziałach wagi ciała: do 60 kg; od 60 kg do 80 kg oraz powyżej 80 kg.

⁵⁸ Z 5 listopada 2019 r.

nagle wybrakowanych i opasów przed sprzedażą należy powiadomić Zarząd w celu ustalenia ceny zbytu i odbiorcy żywca.

(akta kontroli str. 2789-2803, 3109)

Analiza 10 transakcji sprzedaży zwierząt gospodarskich na łączną kwotę 598,7 tys. zł⁵⁹ wykazała, że każda z transakcji udokumentowana została kwitem rozchodu i fakturą oraz została właściwie odzwierciedlona w ewidencji księgowej. Nie stwierdzono sprzedaży zwierząt poniżej ustalonej wartości księgowej. Pięć transakcji potwierdzonych zostało umową pisemną, więcej w sekcji: „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 3009-3162, 5772-5774, 5780-5781)

1.4.Prowadzenie hodowli koni.

1.4.a. Sposób wykonywania przeglądów hodowlanych koni był uregulowany w Programie hodowli koni w spółkach oraz piśmie KOWR z 21 lutego 2018 r.⁶⁰ W Stadzie Ogierów w Sierakowie, w latach 2017-2018 i w 2021 r. przeprowadzono, co najmniej raz w roku przeglądy hodowlane. W 2019 r. wykonano dwa przeglądy hodowlane⁶¹, a w 2020 r. nie przeprowadzono przeglądu ze względu na epidemię Covid-19. Przed przeglądami hodowlanymi sporządzono katalogi wszystkich koni będących własnością SO. W przeglądach, zgodnie z przyjętymi zasadami, każdorazowo uczestniczyli przedstawiciele KOWR, Związku Hodowców Koni oraz przedstawiciele Spółki odpowiedzialni za hodowlę koni. Jednak imienny skład komisji nie został określony, o czym więcej w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości. Protokołami udokumentowano jedynie decyzje o włączeniu albo wyłączeniu ze stada hodowlanego. Konie wyłączone ze stada hodowlanego przeznaczono na sprzedaż albo dzierżawę. Więcej na temat dokumentowania przeglądów hodowlanych koni w Sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 23-98)

Były Prezes Zarządu poinformował, że w SO konie były znakowane dwoma sposobami: podstawowy to czipowanie, które przeprowadzał pracownik (inspektor) ZHKWkp i drugi sposób utarty od wielu lat to wymrożenie ciekłym azotem na skórze (z jednej strony numer stad, z drugiej numer konia). Zostało to również ustalone w czasie oględzin NIK w SO⁶². Starszy Specjalista ds. hodowli koni i marketingu poinformowała, że *wymrożony numer 20 z prawej strony grzbietu stanowi znak firmowy świadczący o wyhodowaniu koni w SO. Z lewej strony grzbietu są wymrażane kolejne numery źrebiąt urodzonych w SO odchowanych do momentu odsadzenia ich od matki.* Więcej na ten temat w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 728-729, 4733-4738, 5038-5131)

1.4.b. W Programie hodowli koni w spółkach SO zostało wyznaczone do prowadzenia hodowli zachowawczej koni rasy konik polski. SO zostało zobowiązane do utrzymywania minimalnej liczby 20 klaczy. W okresie objętym kontrolą utrzymywano wymaganą klaczy rasy konik polski. W przyjętych biznesplanach Spółki określono

⁵⁹ Z tego pięciu, po jednej o największej wartości z każdego roku objętego kontrolą, na łączną kwotę: 566,8 tys. zł (potwierdzonych fakturami nr: 1/ZGA/12/2017 dot. 15 jałówek cielnych o łącznej wartości: 110,2 tys. zł; 3/ZGA/06/2018 dot. sześciu szt. krów o łącznej wartości brutto: 44,1 tys. zł; 6/ZGA/10/2019 o łącznej wartości 127,4 tys. zł dot. trzech krów o łącznej wartości: 22,0 tys. zł oraz 16 jałówek cielnych o łącznej wartości: 105,4 tys. zł; 1/ZGA/05/2020 dot. 21 jałówek cielnych o łącznej wartości: 149,7 tys. zł; 4/ZGA/04/2021 dot. 19 jałówek cielnych o łącznej wartości: 135,4 tys. zł) oraz pięciu, po jednej o najniższej wartości z każdego roku objętego kontrolą, na łączną kwotę: 31,9 tys. zł (potwierdzonych fakturami nr: 2/ZGA/08/2017 dot. jednego buhaja do hodowli o wartości: 6,1 tys. zł; 8/ZGA/04/2018 dot. jednej szt. buhaja hodowlanego o wartości brutto: 5,7 tys. zł; 1/ZGA/12/2019 dot. jednej szt. buhaja hodowlanego o wartości brutto: 6,5 tys. zł; 15/ZGA/12/2020 dot. jednej jałowki cielnej o wartości: 7,1 tys. zł; 12/ZGA/09/2021 dot. jednego buhaja hodowlanego o łącznej wartości: 6,5 tys. zł).

⁶⁰ Nr CEN.DNSS.WH.6173.8.2018.IW.2, dalej Wytyczne KOWR

⁶¹ 14 czerwca 2019 r. i 13 września 2019 r.

⁶² 11 maja 2022 r.

cele główne hodowli zachowawczej rasy konik polski zgodnie z Programem hodowli koni w spółkach i „Programem hodowli koni rasy konik polski” Wyznaczone cele główne hodowli zachowawczej koni rasy konik polski to zachowanie rasy jako rezerwy genetycznej, utrzymanie na odpowiednim poziomie wewnątrz rasowej zmienności genetycznej dla zagwarantowania możliwości dalszej pracy hodowlanej w rasie koników polskich, poprawie parametrów produktywności i użytkowości oraz utrzymaniu i doskonaleniu cech genotypowych i fenotypowych koników polskich. Według stosowanego w SO Programu hodowli koni w spółkach, celem hodowlanym programu hodowli zachowawczej koników polskich między innymi było zachowanie rasy, jej pierwotnych cech odziedziczonych po tarpanach i różnorodnych możliwości użytkowania. Selekcji koników polskich dokonywano zgodnie z przyjętymi zasadami na podstawie eksterieru i rozwoju fizycznego, między innymi uwzględniano maść myszata z pręgą bez odmian, dopuszczalne w grzywie i ogonie włosy jasne oraz standardy wzrostu. Ze stada podstawowego zgodnie z przyjętymi zasadami eliminowano koniki ze względu na wiek, odmiany w umaszczeniu, wady pokroju, wadliwą budowę kończyn, jelenia szyja. Ze względu na zdiagnozowaną chorobę z stada podstawowego wyeliminowano pięć koni, w tym dwa ze względu na dychawicę świszczącą i trzy - COPD⁶³. W 2021 r. po przeglądzie koni do treningu sportowego zakwalifikowano jednego ogiera rasy wielkopolskiej - Dacerus.

(akta kontroli str. 28-29, 36, 45, 51-98, 300, 723-726)

1.4.c. Konie ze stada hodowlanego były poddawane ocenie wartości użytkowej i ocenie genetycznej, która była wykonywana zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich⁶⁴ przez Związek Hodowców Koni Wielkopolskich. Miernikiem oceny wartości użytkowej były wyniki próby dzielności przeprowadzane dla klaczy i ogierów rasy konik polski zakwalifikowanych do stada hodowlanego. Miernikiem wartości hodowlanej były wyniki uzyskiwane przez konie na wystawach oraz liczba potomstwa wpisanego do ksiąg hodowlanych jako konie zarodowe. Specjalista ds. hodowli koni stwierdziła, że *ocena hodowlana koni jest również wykonywana sukcesywnie w czasie przeglądów hodowlanych.*

Przyjęte w biznesplanach minimalne wymagania, co do wartości użytkowej i rozplodowej koników polskich były zgodne z Programem hodowli koni w spółkach i hodowli koni rasy konik polski. Minimalne wymagania wartości wstępnej próby użytkowej (przed wpisem do księgi) określono na co najmniej cztery punkty. Minimalne wymagania co do zasadniczej próby użytkowości (obowiązkowej dla klaczy i ogierów po ukończeniu 30 miesięcy), określono na co najmniej 21 punktów, w tym co najmniej trzy punkty w ocenie zachowawczej. W latach 2017-2021 zasadniczą próbę polową zaliczyły odpowiednio cztery, trzy, cztery, cztery, cztery koni.

Wskaźnik użytkowości rozplodowej klaczy w SO określono na poziomie 73,91%. Jak wynika ze sprawozdań z działalności Spółki w latach 2017-2021, żrebność klaczy wynosiła odpowiednio 71%, 81,8%, 78,9%, 80% i 96%. W 2017 r. było pokrytych 21 klaczy, z czego 19 było żrebnych.

(akta kontroli str. 99-142, 723,726, 1063-1775)

1.4.d. SO dzierżawiło konie własne w celu zapłodnienia, w tym stanówki. Doboru koni do krycia dokonywano z uwzględnieniem zasad określonych w programach hodowlanych poszczególnych ras koni. W okresie objętym kontrolą łącznie zawarto 218 umów dzierżawy i stanówki. Z tytułu dzierżawy i stanówki osiągnięto w latach

⁶³ dychawica świszczająca: Pikolo kn. ur. 2014 r., Horoskop kn. ur. 2008 r.; COPD: Malwina kn. ur. 2006 r., Polana kn. ur. 2004 r., Czako wlkp. Ur. 2009 r.

⁶⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 36, poprzednia ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r., Dz. U. z 2017 r. poz. 2132 tj.

2017-2021 przychód odpowiednio 86 689,00 zł, 70 473,50 zł, 50 961,50 zł, 49 957,00 zł, 64 263,00 zł. Prezes, co roku określał imienny cennik za stanówkę klaczy ogierami kryjącymi. Starszy specjalista ds. hodowli koni stwierdziła, że ceny dzierżawy oraz stanówki ogierów uzgadniane były z Zarządem Spółki. Kwoty zależne były od wartości hodowlanej, użytkowej i pochodzenia ogiera. Ze względu na zbyt dużą konkurencję ogierów z rodowodami zagranicznymi, ceny rozplodników SO muszą być wyważone i adekwatne do ich wartości i pochodzenia. Zgodnie z opracowanym regulaminem krycia sezon rozplodowy zaczynał się 1 stycznia i kończy 31 grudnia. Właściciel klaczy zobowiązany był między innymi dostarczyć świadectwo lekarza weterynarii i paszport konia, zlecić badanie lekarza weterynarii na stwierdzenie fazy cyklu rujowego lub schorzeń układu rozrodczego. Opłata za stanówkę była uiszczana w dwóch ratach. Pierwsza w wysokości połowy ceny płatna po pokryciu w pierwszej rui, a druga po stwierdzeniu żrebności. Świadectwo pokrycia SO wydawało po zapłaceniu całości kwoty stanówki zgodnie z obowiązującym cennikiem. W przypadku niezażrebiaenia klaczy w pierwszej rui właścicielowi przysługują dodatkowe, bezpłatne krycia w dwóch dowolnie wybranych terminach w sezonie rozplodowym.

(akta kontroli str. 143-171)

Umowy dzierżawy ogierów były zawierane po przedstawieniu przez hodowcę opinii właściwego miejscowo związku hodowców koni albo po zasięgnięciu takiej opinii przez specjalistę ds. hodowli koni. Dzierżawca⁶⁵ był zobowiązany do zorganizowania punktu rozplodowego zgodnie z wszystkimi wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia punktu kopulacyjnego⁶⁶. W umowach szczegółowo określono obowiązki dzierżawcy między innymi dotyczące kosztów wyżywienia, utrzymania, obsługi, leczenia, badań weterynaryjnych, szczepień oraz stosowania zaleceń i instrukcji Wydierżawiającego co do utrzymania, żywienia, użytkowania ogiera w pracy (sporcie) i wykorzystania hodowlanego oraz prowadzenia dokumentacji hodowlanej. Dzierżawca był zobligowany do umożliwienia kontroli przedstawicielom SO, Związku Hodowców Koni i Powiatowego Lekarza Weterynarii. W przypadku stwierdzenia pogorszenia stanu utrzymania ogiera, wydierżawiającemu przysługuje prawo natychmiastowego odbioru ogiera. Zgodnie z umowami dzierżawca ponosił pełną odpowiedzialność za wszelkie szkody wyrządzone przez ogiera, obniżenie jego wartości hodowlanej lub padnięcie. Czynsz dzierżawny uwzględniał opłatę za pokrycie wskazanej w umowie liczby klaczy. Natomiast w przypadku przekroczenia ustalonej w umowie liczby pokrytych klaczy, SO przysługiwała dodatkowa opłata, w wysokości 70% opłaty pobieranej przez Wydierżawiającego od każdej następnej pokrytej klaczy. Hodowcy płatności za dzierżawę za ogierów regulowali terminowo.

(akta kontroli str. 172-245)

1.4.e. Sprzedaż koni była prowadzona zgodnie z zasadami sprzedaży koni określonych w Programie hodowli koni w spółkach oraz w Wytycznych KOWR. W drodze konkursu pisemnych ofert w kontrolowanym okresie sprzedało [...] ⁶⁷ ⁶⁸. Oferty sprzedaży koni były podawane do publicznej wiadomości w Internecie⁶⁹. SO promowało konie przeznaczone na sprzedaż, stanówkę i dzierżawę w mediach

⁶⁵ Losowo wybranych 10 umów: nr 2/2021 z 1 stycznia 2021 r., nr 13/2021 z 8 stycznia 2021 r., nr 23/2020 z 11 lutego 2020 r., nr 22/2020 z 8 lutego 2020 r., nr 21/2019 z 17 stycznia 2019 r., nr 43/2018 z 30 listopada 2018 r., nr 43/2017 z 25 września 2017 r., nr 41/2017 z 1 sierpnia 2017 r., nr 42/2017 z 22 września 2017 r., nr 37/2017z 25 marca 2017 r.

⁶⁶ Dz. U. z 2004 r., Nr 156 poz.1638

⁶⁷ W 2017 r. – Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁶⁸ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁶⁹ <https://www.facebook.com/so.sierakow/>

społecznościowych. W Sierakowie organizowano również imprezy z udziałem własnych koni (np. weekend z koniem, letnie obozy). Konie z SO brały również udział w zewnętrznych pokazach i konkursach, między innymi w Krajowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych, Konie i Powozy w Rokosowie, Aukcja Koni Arabskich Pride of Poland w Janowie Podlaskim, Mistrzostwa Europy w WKKW, Mistrzostwa Wielkopolski w Skokach przez Przeszkody w Sierakowie, Cavaliada Poznań. Przy SO działał Klub Jeździecki Morena oraz Grupa Akrobatyczna Andrzeja Woźniaka. Grupa akrobatyczna reprezentuje SO na różnych imprezach jeździeckich na terenie Polski i Europy np. w Marbach, Redefin, Neustadt i Wels.

(akta kontroli str17)

1.4.f. SO nie sprzedawało koni zarodowych ze stada hodowlanego. W latach 2017-2020 ze stada niehodowlanego sprzedano 23 konie zarodowe. W 2021 r. nie sprzedano żadnego konia zarodowego ze stada niehodowlanego.

(akta kontroli str. 19)

Ze względu na nieprzeprowadzenie przeglądu hodowlanego w 2020 r. z powodu epidemii Covid-19 Spółka w 2021 r. zwróciła się do KOWR⁷⁰ o zgodę na wyłączenie z hodowli i sprzedaż 12 koni. SO otrzymało taką zgodę⁷¹.

(akta kontroli str.40-48)

1.4.g. W okresie objętym kontrolą z stada niehodowlanego sprzedano [...]72.

Plan przychodów ze sprzedaży koni w latach 2017-2020 został wykonany na poziomie odpowiednio [...]73 Natomiast w 2021 r. plan przychodów ze sprzedaży koni na poziomie [...]74zł.

(akta kontroli str. 18)

1.4.i. W Spółce nie powołano komisji ds. wyceny koni, o czym więcej w Sekcji stwierdzone nieprawidłowości. Starszy specjalista ds. hodowli koni i marketingu wyjaśniła, że *wykazy koni do sprzedaży były tworzone na podstawie protokołów selekcji prowadzonej na przeglądach, w których zaznaczano powody przeniesienia koni do stada obrotowego.*

W SO zarządzeniem nr 16/2016 z 14 listopada 2016 r. Były Prezes określił skład komisji ofertowej do rozpatrzenia i wyboru ofert na sprzedaż koni. Jednak wyboru ofert dokonywała komisja w innym składzie niż wyznaczonym w powołanym zarządzeniu (więcej na ten temat w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości).

Spółka sprzedała 12 koni⁷⁵ poniżej cen ewidencyjnych. W każdym przypadku obniżenie ceny transakcyjnej wynikało ze złego stanu zdrowia, zdiagnozowania COPD albo dychawicy, kontuzji oraz niespełnianiem standardów danej rasy (odmiany). Starszy specjalista ds. hodowli koni i marketingu wyjaśniła, że *każda cena sprzedaży konia była akceptowana przez Zarząd Spółki, nie miałam wglądu do cen ewidencyjnych koni.* Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *ceny ustalano na podstawie wyeksploatowania koni, cena dotyczyła bieżącego stanu konia.*

(akta kontroli str. 297, 723, 727, 4733-4738)

⁷⁰ Nr pisma HK-414a-1/2021 z 14 stycznia 2021 r., nr HK-414-4/2021 z 1 lutego 2021 r., nr HK-414a-3/2021 z 29 marca 2021 r., nr HK-414a-4/2021 z 5 maja 2021 r.,

⁷¹ Nr CEN.DNS.WH.6173.10.2021.AnS.3 z 9 lutego 2021 r., nr CEN.DNS.WH.6173.71.2021.AnS.3 z 24 maja 2021 r.

⁷² Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁷³ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁷⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁷⁵ Jazon, Polana, Malwina, Czako, Moryń, Mozyr, Hawer, Horoskop, Jenek, Gram, Atomik

1.4.k. SO prowadziło usługowo holowanie (pensjonat) dla koni. W latach 2017-2021 Zarząd Spółki, każdego roku określał dzienne stawki za utrzymanie koni. W 2017 r. dobowy stawka pobytu konia wynosiła 20 zł. W latach 2018-2020 doba pobytu dużego konia kosztowała 23 zł a małego – 20 zł. W 2021 r. pensjonat dla dużego konia kosztował 25 zł a dla małego konia 23 zł. Od 1 października 2021 r. ustalono podwyższoną stawkę holowania konia na kwotę 32,4 zł. Spółka nie przedstawiła kalkulacji kosztów.

W umowach⁷⁶ ustalono stawkę opłaty za jeden dzień pobytu konia wynikającą z cennika usług ustalonego przez Zarząd Spółki. Usługobiorca między innymi zobowiązany był dostarczyć świadectwo badania weterynaryjnego w dniu przyjęcia konia w pensjonat oraz zwrócić usługodawcy koszty wszelkich usług kowalskich i weterynaryjnych zgodnie z wystawionymi rachunkami. W przypadku powstania zaległości w opłatach za utrzymanie konia za okres co najmniej sześciu miesięcy interes SO został zabezpieczony poprzez przejęcie konia na własność przez usługodawcę. W umowach postanowiono także, że SO nie ponosi odpowiedzialności materialnej za zdarzenia losowe jak padnięcie, uszkodzenie itp. Chyba że szkoda jest następstwem winy umyślnej usługodawcy.

(akta kontroli str. 246-294,)

Starszy specjalista ds. hodowli koni i marketingu, 1 stycznia 2021 r. opracowała regulamin korzystania z pensjonatu dla koni. Regulaminem między innymi postanowiono, że:

- stajnie są dostępne we wszystkie dni tygodnia od 6 do 22, w godzinach nocnych mogą przebywać osoby tylko z powodu choroby konia, wyjazdu lub powrotu konia do stajni po uzgodnieniu z pracownikiem SO,
- u krytej ujeżdżalni i padoków można korzystać po godzinie 15,
- dzieci i młodzież do 18 roku życia nie mają prawa pokonywania przeszkód bez obecności opiekuna,
- po zakończeniu treningu należy posprzątać po sobie i koniu,
- zabrania się wchodzenia do boksów innych koni,
- użytkownicy i ich konie, nie są ubezpieczeni przez SO od nieszczęśliwych wypadków,
- za szkody spowodowane przez konia podczas jazdy odpowiada jeździec, natomiast za szkody powstałe na obszarze stajni i w budynku odpowiada właściciel konia,
- użytkownicy koni zobowiązani są do takiego sposobu użytkowania koni, aby nie narażać na niebezpieczeństwo siebie, koni i innych osób przebywających na terenie SO.

(akta kontroli str. 295-296)

1.5.Prowadzenie dokumentacji hodowlanej i sporządzanie sprawozdawczości w zakresie hodowli roślin i zwierząt

1.5.a. W Spółce wykorzystywano technologie informatyczne do precyzyjnego monitoringu aktywności rujowej krów i jałówek, jak również do monitoringu zdrowotności zwierząt poprzez system do określania poziomu przeżuwania. Spółka składała do KOWR Sprawozdanie z działalności hodowlanej dot. zwierząt gospodarskich⁷⁷. Analiza wprowadzonych do systemów informatycznych danych dot. ilości produkcji oraz sprzedaży mleka, ilości zużytego nasienia, sprzedaży zwierząt w podziale na rzeźne oraz hodowlane, liczby upadków oraz liczby urodzonych zwierząt

⁷⁶ Na podstawie pięciu wybranych umów: nr 18/2017/Zakład S.O. Sieraków z 6 kwietnia 2017 r., nr 21/2018 z 17 maja 2018 r., nr 5/2019 z 19 lutego 2019 r., nr 9/2020 z 18 kwietnia 2020 r., nr 8/2021 z 19 kwietnia 2021 r.

⁷⁷ W terminach do: 31 stycznia 2018 r. za 2017 r.; 15 lutego 2019 r. za 2018 r.; do 14 lutego 2020 r. za 2019 r.; do 12 lutego 2021 r. za 2020 r. oraz do 11 lutego 2022 r. za 2021 r.

potwierdziła, że dokumentacja stanowiąca podstawę do sporządzenia sprawozdań prowadzona była rzetelnie.

W Spółce obieg dokumentami związanymi z produkcją⁷⁸ zwierzęcą odbywał się w formie elektronicznej zgodnie z zarządzeniem⁷⁹ Prezesa Zarządu.

(akta kontroli str. 1960-2211)

Zgodnie z Programem hodowli koni w spółkach i wytycznymi KOWR sporządzano i przekazywano wymagane dokumentację hodowlaną koni, tj. imienny wykaz koni, sprawozdanie z sezonu kopolacyjnego i sprawozdanie z rozdziału ogierów na dzierżawę i punkty kopolacyjne w sezonie.

(akta kontroli str. 382-515)

1.6.Promowanie hodowli roślin i zwierząt zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi

1.6.a. Spółka realizowała działania rozwojowo-promocyjne poprzez: pokazy na własnych polach z zakresu uprawy i chemizacji; pokazy technik zbioru pasz objętościowych; organizację szkoleń dla hodowców bydła z zakresu żywienia zwierząt; organizację szkoleń dla hodowców koni w zakresie utrzymania oraz żywienia koni; pokazy koni na wystawach regionalnych dla hodowców koni; organizację praktyk szkoleniowych; współpracę szkoleniową ze szkołami rolniczymi; współpracę z placówkami naukowymi; prezentację zwierząt na wystawach regionalnych.

Koszty związane z promowaniem hodowli zwierząt, wyniosły: – wystawy bydła w 2017 r.: 46,7 tys. zł; w 2018 r.: 53,6 tys. zł; w 2019 r.: 75,8 tys. zł; w 2020 r. 2,2 tys. zł; - wystawy koni: w 2017 r.: 1,9 tys. zł; w 2018 r.: 7,1 tys. zł; w 2019 r.: 13,8 tys. zł; w 2020 r.: 2,2 tys. zł; w 2021 r. 5,2 tys. zł;

Otrzymane nagrody: w 2017 r.: 14,9 tys. zł⁸⁰; w 2018 r.: 10,9 tys. zł⁸¹; w 2019 r.: 17,3 tys. zł⁸²; w 2020 r.: 4,5 tys. zł⁸³.

(akta kontroli str. 2920-2929, 3079-3100)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W złożonym przez Spółkę wniosku o wpis do KRS z 6 kwietnia 2021 r. wskazano Janusza Stachowiaka jako prezesa zarządu a Mariana Pankowskiego jako członka zarządu. Treść tego wniosku była niezgodna ze stanem faktycznym, gdyż postanowieniami uchwał Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników zostali oni powołani do pełnienia obowiązków tych organów, od 1 kwietnia 2021 r., do czasu wyłonienia zarządu w drodze postępowania kwalifikacyjnego. W konsekwencji, dokonany przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu 30 lipca 2021 r. wpis⁸⁴ do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) dokonany był zgodny z treścią wniosku złożonego przez Spółkę, lecz niezgodny z treścią załączonych do niego uchwał NZW.

(akta kontroli str. 4547-4552)

Główny księgowy Spółki wyjaśnił, że *Spółka nie została przez Sąd poinformowana o błędach formalnych wniosku lub rozbieżnościach do sprostowania w zakresie*

⁷⁸ Takimi jak: protokół urodzenia zwierząt; protokół uboju z konieczności/ padnięcia inwentarza żywego; kwit przychodu; protokół przeklasowania; protokół przemieszczenia.

⁷⁹ Nr 2/2017 z 2 stycznia 2017 r.

⁸⁰ Z tego: 9,8 tys. zł to nagrody za bydło a 5,1 tys. zł za konie.

⁸¹ Z tego: 4,7 tys. zł to nagrody za bydło a 6,2 tys. zł za konie.

⁸² Z tego: 8,2 tys. zł to nagrody za bydło, 6,0 tys. zł za konie a 3,1 tys. zł za produkcję roślinną.

⁸³ Z tego: 1,2 tys. zł to nagrody za konie a 3,3 tys. zł za produkcję roślinną.

⁸⁴ Aktualny 7 czerwca 2022 r.

określenia funkcji w organach Spółki pełnionych przez osoby, których wniosek dotyczył.

(akta kontroli str. 4553-4578)

2. Spośród 10⁸⁵ poddanych analizie transakcji sprzedaży zwierząt gospodarskich⁸⁶, w pięciu transakcjach na łączną kwotę 213,8 tys. zł⁸⁷, Spółka, pomimo wynikającego z Zarządzenia Prezesa Zarządu⁸⁸ obowiązku zawarcia pisemnej umowy, takiej formy nie zachowała.

(akta kontroli str. 3009-3162, 5773-5781, 5780-5781)

Główny księgowy Spółki nie wyjaśnił, dlaczego w Spółce nie dokumentowano pisemną umową każdej sprzedaży zwierząt, pomimo, że obowiązek sporządzenia takiej umowy wynikał z Zarządzenia⁸⁹ Prezesa Zarządu Spółki. *Jednocześnie potwierdził, że umowy niekiedy były dodatkowym dokumentem potwierdzającym sprzedaż a o konieczności ich spisania decydował Zarząd Spółki.*

(akta kontroli str. 2937)

Były Prezes Spółki wyjaśnił, że *nie potrafi odnieść się do tego dlaczego przy sporządzaniu faktury nie została dokonana umowa dołączona do dokumentu sprzedaży.*

(akta kontroli str. 4733-4738)

3. Przeglądy hodowlane koni w latach 2017-2019 i 2020 r wykonywano niezgodnie z zasadami określonymi w Programie hodowli koni w spółkach oraz w Wytocznych KOWR:

a) Były i aktualny Prezes nie określił składu komisji dokonującej przeglądu i selekcji koni. Starszy specjalista ds. hodowli koni i marketingu, stwierdziła, że: *nie ma zarządzeń określających skład komisji dokonującej przeglądu i selekcji koni w czasie przeglądów hodowlanych.* Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *nie przypomina sobie dokumentu KOWR, który zobowiązywał by do powołania takiej komisji. Nigdy takiej komisji nie powołałem. Nikt nigdy nie zwrócił mi uwagi, że taka komisja nie jest powoływana.*

(akta kontroli str. 724, 727, 4733-4738)

b) Nie udokumentowano oceny wszystkich koni w czasie przeglądów hodowlanych. W sporządzonych przed przeglądami wykazach wszystkich koni będących własnością SO⁹⁰ wykazano 81 koni w 2017 r., 84 - w 2018 r., 14 czerwca 2019 r. – 89, 13 września 2019 r. – 49 i w 2021 r. 75 koni. Natomiast w protokołach z przeglądów hodowlanych udokumentowano w 2017 r. ocenę 21 koni, co stanowi 26% zwierząt objętych wykazem sporządzonym przed przeglądem, w 2018 r. – 14 (17%), 14 czerwca 2019 r. – 19 (21%), 13 września 2019 r. – 12 (24%) oraz w 2021 r. 18 (24%) koni. Starszy specjalista ds. hodowli koni i marketingu, wyjaśniła, że *wszystkie konie są prezentowane i dokonywane są oceny ustne młodzieży. Pisemnej ocenie podlegają konie, które planujemy wyłączyć ze stada podstawowego i włączyć do stada obrotowego. Konie ze stada obrotowego są przeznaczone na sprzedaż. Ocenie podlegają również źrebięta przy matkach i ta ocena jest dokonywana przez Inspektora Związku Hodowców Koni*

⁸⁵ Próba została opisana w pkt 1.3.a. wystąpienia pokontrolnego.

⁸⁶ Na łączną kwotę 598,7 tys. zł

⁸⁷ Z tego: 149,7 tys. zł dot. sprzedaży 21 jałówek cielnych; 44,1 tys. zł dot. sprzedaży sześciu krów; 7,1 tys. zł dot. sprzedaży jednej jałówki cielnej; 13,0 tys. zł dot. dwóch transakcji sprzedaży, każdorazowo jednego buhaja hodowlanego za cenę 6,5 tys. zł.;

⁸⁸ Nr 15/2017, z 10 maja 2017 r.

⁸⁹ Nr 15/2017, z 10 maja 2017 r. w sprawie zakresu w jakim mogą być zawierane umowy na dostarczanie produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007.

⁹⁰ także tych przebywających poza stadem (dzierżawionych)

Wielkopolskich. Były Prezes wyjaśnił, że część koni była w dzierżawie nie było ich na terenie SO. Skatalogowane i przeglądane były wszystkie konie, które były fizycznie obecne w stadzie, tj. konie w stadzie ogierów i w stadzie konika polskiego. W protokole wpisywaliśmy tylko te konie, które wchodziły do stada hodowlanego albo wychodziły ze stada hodowlanego.

(akta kontroli str. 28-39, 49-98, 728-729, 4733-4738)

- c) Protokoły z przeglądu i selekcji koni nie zawierały takich elementów jak ocena: stanu kondycji i pielęgnacji koni, jakości i ilości pasz, obsługi masztalerskiej, nadzoru zootechnicznego i weterynaryjnego, przychówku, tj. źrebiąt urodzonych w danym roku (pod względem przydatności do dalszej hodowli), ogierów starszych, klaczy stada hodowlanego, ustalenia ogierów czołowych na kolejny sezon hodowlany. Były Prezes Spółki wyjaśnił, że *nigdy w protokołach takich elementów nie było.*

(akta kontroli str. 28-39, 49-51, 4715-4726)

- d) Zespół wykonujący przegląd hodowlany 27 września 2018 r., 14 czerwca i 13 września 2019 r. dokonał przeniesienia koni ze stada hodowlanego do niehodowlanego bez pisemnego wniosku Zarządu Spółki przedstawionego w trakcie przeglądu. Starszy specjalista ds. hodowli koni i marketingu wyjaśniła, że *pisemne wnioski o wyłączenie koni podczas przeglądów nie był sporządzane. Selekcja i włączanie koni do stada hodowlanego odbywa się na podstawie protokołu po przeglądzie i po ustnym ustaleniu z Zarządem Spółki.* Stwierdziła również, że *KOWR nie wymagał tworzenia takiego dokumentu.*

(akta kontroli str. 32-39, 724, 727)

4. W Spółce nie powołano komisji ds. wyceny koni przeznaczonych do sprzedaży. Zgodnie z zasadami określonymi w Programie hodowli koni w spółkach i Wytuczynymi KOWR, wyceny koni przed sprzedażą dokonuje minimum trzyosobowa Komisja, powołana przez Prezesa, w składzie której powinna wchodzić osoba odpowiedzialna za hodowlę koni. Komisja z każdej wyceny powinna sporządzić protokół. Starszy specjalista ds. hodowli koni i marketingu, potwierdziła, że Zarząd Spółki nie powołał takiej komisji. Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *był trzyosobowy zespół składający się z koniuszego, hodowca koni i pani zajmującej się prowadzeniem dokumentacji księgowo-hodowlanej. Nie było takiego zarządzenia w latach 2017-2021.*

(akta kontroli str. 723, 723 4733-4738)

5. Rozpatrzenia i wyboru ofert sprzedaży koni 27 czerwca 2017 r., 31 października 2017 r., 11 grudnia 2018 r., 26 marca 2019 r, i 17 grudnia 2019 r. dokonał zespół w innym składzie niż wynikający z zarządzenia nr 16/2016 z 14 listopada 2016 r. Poza tym stosunek pracy w Spółce zakończyło dwóch członków komisji. Jeden 30 września 2019 r. a drugi 30 września 2020 r. Nie powołano innej i nie aktualizowano składu komisji ofertowej do rozpatrzenia i wyboru ofert na sprzedaż koni. Starszy specjalista ds. hodowli koni i marketingu stwierdziła, że nie powołano innej komisji ofertowej. Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *nie było uaktualnienia zmiany składu komisji i nie była dokonana zmiana składu komisji, zmiany były uzgadniane telefonicznie. Nowego zarządzenia nie wydałem.*

Spółka w latach 2017-2021 sprzedano 54 konie za łączną kwotę 248 861,00 zł.

(akta kontroli str. 297-299, 308, 316-317, 335-336, 338, 357, 4733-4738)

6. W latach 2017 – 2021 w SO oznakowano poprzez wymrożenie 72 sztuki koni rasy konik polski. Zgodnie z art. 6 ust. 1a, 2 pkt 1a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o

ochronie zwierząt⁹¹, zabrania się znęcania nad zwierzętami. Przez znęcanie się nad zwierzętami należy rozumieć zadawanie albo świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień, a w szczególności znakowanie zwierząt stałocieplnych przez wypalanie lub wymrażanie. Spółka w latach 2017-2021 kupiła azot odpowiednio 143 kg za kwotę 708,24 zł, 178 kg za kwotę 768,96 zł, 122 kg za 527,04 zł, 159 kg za kwotę 686,88 zł, 129 kg za kwotę 69,60 zł.

(akta kontroli str. 653-713, 5038-5131)

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że dokonywał tego koniuszy lub inny pracownik SO pod nadzorem kierownika lub zootechnika będącego pracownikiem SO. Stwierdził również, że nie wiedział, że jest to zakazane oraz że pracownicy ZHKWlkp. i KOWR ani służby weterynaryjne nie zwracali uwagi, że nie powinniśmy tego robić. Starszy specjalista ds. hodowli koni i marketingu wyjaśniła, że wymrażanie koni ułatwia identyfikację koni podczas codziennej pracy hodowlanej ze zwierzętami. Koniki polskie są bardzo jednolitą rasą. Wszystkie hodowlane koniki polskie są bez odmian. Umaszczone zwierzęta posiadają maści od jasnomyszatej poprzez myszatkę do ciemnomyszatej. Trudno sobie wyobrazić, żeby oglądając konie na pastwisku, wybiegu czy nawet stajni podchodzić do każdego z czytnikiem odczytującym numer czipa umieszczony na szyi zwierzęcia. Pracownicy stada nie są w stanie trzymać konia i jednocześnie wziąć do ręki czytnik i odczytać jakie to zwierzę, biorąc pod uwagę fakt, iż są to konie młode, nie do końca ułożone, co stwarza niebezpieczeństwo dla pracowników, przy takim procesie muszą być co najmniej dwie osoby do jednego konia, gdzie w pracy w ciągu dnia jest kilku pracowników, a na padoku nawet 10 sztuk. Dalej wyjaśniła, że wymrażania numerów każdorazowo wykonywał Inspektor Związku Hodowców Koni Wielkopolskich, który jednocześnie opisywał i czypował źrebięta. Przy wymrażaniu obecny był lekarz weterynarii, który dokonywał znieczulenia źrebięcia. Wymrażanie odbywało się każdorazowo pod kontrolą Hodowcy Koni ze Stada Ogierów Sieraków. Pracownicy Stada Ogierów Sieraków pomagali przy utrzymaniu źrebiąt podczas wymrażania i przygotowania koni do wymrażania. Inspektor ZHKWlkp. stwierdził, że od wielu lat wykonuje opis słowno-graficzny oraz zacypowanie źrebiąt rasy konik polski w SO Sieraków. Zwyczajowo równocześnie pracownicy SO wykonywali wymrażanie numerów źrebiąt. Zdarzyło się, że ze względu na moją obecność pomagałem fizycznie w tych czynnościach, lecz nie byłem inicjatorem i organizatorem tego przedsięwzięcia. Prezes ZHKWlkp. do zakończenia kontroli nie złożył wyjaśnień⁹².

(akta kontroli str. 728-732, 714-722, 4733-4738)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2017-2021 Spółka realizowała nałożone przez programy hodowlane cele i zadania w zakresie hodowli zwierząt gospodarskich. Nieosiągnięcie niektórych wyników hodowlanych i wskaźników sprzedaży określonych w biznesplanach wynikało z czynników niezależnych od Spółki. Spółka rzetelnie sporządzała i terminowo przekazywała do KOWR sprawozdania z działalności hodowlanej w zakresie zwierząt gospodarskich i koni. W Spółce nie zostały opracowane pisemne zasady sprzedaży zwierząt gospodarskich a pięć przypadków takiej sprzedaży nie zostało potwierdzonych umową pomimo, że wymóg jej zawarcia wynikał z zarządzenia Prezesa Zarządu. Pracownicy odpowiedzialni za hodowlę roślin i zwierząt posiadali właściwe kwalifikacje.

Spółka niezgodnie z wewnętrznymi zasadami wykonywała przeglądy hodowlane koni. Zarząd nie powołał komisji przeprowadzającej przeglądy hodowlane koni oraz komisji dokonującej wyceny koni przed sprzedażą. Zespół wykonujący przegląd hodowlany nie udokumentował oceny wszystkich koni będących własnością SO, a sporządzone

⁹¹ Dz. U. 2022 r., poz. 572 ze zm.

⁹² Pisma doręczone dnia 17 i 24 czerwca 2022 r.

protokoły nie zawierały wymaganych elementów tej oceny. Wprawdzie powołano komisję ofertową na sprzedaż koni, jednak wyboru ofert kupna dokonała komisja w innym składzie niż wynikająca z zarządzenia Byłego Prezesa. Ponadto po ustaniu zatrudnienia dwóch pracowników będących członkami komisji ofertowej do rozpatrzenia i wyboru ofert na sprzedaż koni nie uzupełniono jej składu ani nie powołano nowej komisji. Spółka aktualizowała cennik hotelowania, dzierżawy i stanówki koni. W latach 2017-2021 w SO oznakowano poprzez wymrożenie 72 sztuki koni rasy konik polski, co w świetle przepisów regulujących ochronę zwierząt uznawane jest za zabronione znęcanie się nad nimi.

OBSZAR 2. Gospodarka finansowa i majątkowa Spółki.

2.1. Sytuacja ekonomiczno-finansowa Spółki.

Opis stanu faktycznego

2.1.a. Działalność Spółki w akcie założycielskim⁹³ określona została szeroko⁹⁴ bez wyodrębnienia działalności podstawowej, która w Sprawozdaniach Zarządu z działalności Spółki za poszczególne lata okresu 2017-2021 r. określona została jako: hodowla i chów bydła mlecznego rasy PHF i mięsnego rasy Limousine; hodowla koni – ogiery rozplodowe, hodowla zachowawcza konika polskiego; produkcja rolno-nasienna zbóż, rzepaku, buraka cukrowego; produkcja pasz objętościowych i treściwych; działalność rolno-usługowa na rzecz rolnictwa; działalność usługowo-turystyczna w SO; działalność szkoleniowa, praktyki uczniowskie, studenckie, praktyka rolnicza z ODR.

(akta kontroli str. 997-1062)

W latach 2017-2021 Spółka uzyskała przychody ze sprzedaży na poziomie odpowiednio: 24 832,7 tys. zł, 25 134,6 tys. zł, 26 073 tys. zł, 28 112 tys. zł oraz 30 577,1 tys. zł. Udział w tych przychodach sprzedaży produktów w ramach działalności podstawowej wyniósł, odpowiednio: 24 202,2 tys. zł (97,5%), 24 490,8 tys. zł (97,3%), 25 288,7 tys. zł (97,0%), 27 426,8 tys. zł (97,6%) oraz 29 964,1 tys. zł (98%).

(akta kontroli str. 1063-1775, 5187-5188, 5773-5776)

Przychody ze sprzedaży mleka w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wyniosły, odpowiednio: [...] ⁹⁵

Przychody ze sprzedaży żywca, w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wyniosły, odpowiednio: [...] ⁹⁶

(akta kontroli str. 1441, 1522, 1584, 1667, 1749, 5173, 5773-5776)

⁹³ Akt założycielski zawarty w akcie notarialnym sporządzonym w dniu 20 lipca 1995 r. tekst jednolity z dnia 21 listopada 2012 r., zmieniony 8 lutego 2018 r. oraz 16 kwietnia 2020 r. (tekst jednolity).

⁹⁴ Wskazano 93 kody Polskiej Klasyfikacji Działalności; przy czym w KRS wskazano jako przedmiot działalności przeważającej: uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (01.50.Z) natomiast pozostałej: uprawę zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona z wyłączeniem ryżu (01.11.Z); chów i hodowlę: bydła mlecznego (01.41.Z), pozostałego bydła i bawołów (01.42.Z), koni i pozostałych zwierząt koniowatych (01.43.Z); działalność usługową wspomagającą produkcję roślinną (01.61.Z); produkcję gotowej paszy dla zwierząt gospodarskich (10.91.Z); sprzedaż hurtową żywych zwierząt (46.23.Z); sprzedaż hurtową zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt (46.21.Z); sprzedaż hurtową mleka, wyrobów mleczarskich, jaj, olejów i tłuszczów jadalnych.

⁹⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 u.d.p. i art. 11 ust. 2 i 4 u.z.n.k., NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁹⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 u.d.p. i art. 11 ust. 2 i 4 u.z.n.k., NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

W latach 2017-2018 udział sprzedaży bydła mlecznego rzeźnego w sprzedaży bydła mlecznego ogółem wynosił odpowiednio: [...] ⁹⁷. Na rzeź sprzedawane były nie tylko byki i byczki ale także krowy lub jałówki do 0,5 r. Przy czym Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że były to jałówki wybrakowane.

(akta kontroli str. 1063-1775, 5773-5776)

Spółka w biznesplanach nie wskazywała planowanych przychodów hodowli bydła mlecznego. Wykazane w Sprawozdaniach Zarządu z działalności Spółki przychody z tej działalności w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wyniosły ⁹⁸: [...] ⁹⁹.

Wzrost przychodów o 15,3% w 2019 r. w porównaniu do roku poprzedniego wynikał przede wszystkim ze wzrostu przychodów ze sprzedaży jałówek i krów do hodowli o 81,7%.

(akta kontroli str. 1063-1409, 1572-1612, 5773-5776)

Spółka nie wskazywała w biznesplanach planowanych przychodów hodowli bydła mięsnego. Wykazane w Sprawozdaniach Zarządu z działalności Spółki przychody z tej działalności w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wyniosły: [...] ¹⁰⁰.

(akta kontroli str. 1063-1409, 1444, 1525, 1578, 1670, 1752, 5773-5776)

Przychody ze sprzedaży produktów roślinnych, w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wyniosły, odpowiednio: [...] ¹⁰¹

W przychodach ze sprzedaży towarowej produkcji roślinnej dominowały przychody ze sprzedaży:

- [...] ¹⁰²

(akta kontroli str. 1436, 1517, 1579, 1662, 1744, 5773-5776)

2.1.b. Koszty ¹⁰³ poniesione, w zakresie hodowli koni, w poszczególnych latach okresu 2017-2021, wyniosły odpowiednio: [...] tys. zł ¹⁰⁴; [...] tys. zł ¹⁰⁵; [...] tys. zł ¹⁰⁶; [...] tys. zł ¹⁰⁷; [...] tys. zł ¹⁰⁸.

W poszczególnych latach okresu 2017-2021 średnia cena planowanych do sprzedaży koni w liczbie, odpowiednio: 33 szt., 23 szt., 44 szt., 6 szt., 10 szt. wyniosła, odpowiednio: 2,6 tys. zł; 1,7 tys. zł; 2,1 tys. zł; 2,6 tys. zł; 1,6 tys. zł

⁹⁷ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁹⁸ Po wyłączeniu ujmowanych w nich przychodów ze sprzedaży mleka, wyniosły, odpowiednio: [...] - Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

⁹⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹⁰⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹⁰¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹⁰² Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹⁰³ W tym bezpośrednio i pośrednio.

¹⁰⁴ W tym, m.in.: [...] Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹⁰⁵ W tym, m.in.: [...] Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹⁰⁶ W tym, m.in.: [...] Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹⁰⁷ Z tego: [...] Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹⁰⁸ Z tego: [...] Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

(akta kontroli str. 1081, 1146, 1213, 1283, 1353, 1450, 1530, 1593, 1673, 1756, 5773-5776)

W Sprawozdaniu Zarządu z działalności Spółki za 2017 r. wskazano, że Spółka dynamicznie rozwija działalność usługową w SO w Sierakowie osiągając z tej działalności największe przychody.

Wskazane w biznesplanach koszty netto działalności w zakresie ogólnie pojętej hodowli dotyczyły, w szczególności: dzierżawy koni, stanowienia klaczy oraz pensjonatu dla koni i na poszczególne lata okresu 2017-2021 wyniosły, odpowiednio:

Koszty planowane:

- dzierżawa koni: [...] ¹⁰⁹
- stanowienie klaczy: [...] ¹¹⁰;
- pensjonat koni: [...] ¹¹¹

Wykonane koszty w tym zakresie w poszczególnych latach okresu 2017-2021 wyniosły, odpowiednio:

- dzierżawa koni: [...] ¹¹²
- stanowienie klaczy: [...] ¹¹³;
- pensjonat koni: [...] ¹¹⁴

(akta kontroli str. 1410-1775, 5773-5776)

Spółka nie wskazywała w biznesplanach planowanych kosztów hodowli bydła mlecznego. Wykazane w Sprawozdaniach Zarządu z działalności Spółki koszty z tej działalności w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wyniosły: 12 043,4 tys. zł; 13 415,4 tys. zł; 14 382,3 tys. zł; 14 720,1 tys. zł; 16 197,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 1063-1409, 1440-1441, 1521-1522, 1583-1584, 1667,1749)

Spółka nie wskazywała w biznesplanach planowanych kosztów hodowli bydła mięsnego. Wykazane w Sprawozdaniach Zarządu z działalności Spółki koszty z tej działalności w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wyniosły: 448,2 tys. zł; 587,5 tys. zł; 715,1 tys. zł; 549,1 tys. zł; 480,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 1063-1409, 1443-1444, 1524-1525, 1586-1587, 1669-1670, 1752)

Koszty działalności operacyjnej (oraz ich relacja do roku poprzedniego) w latach 2017-2021 wyniosły, odpowiednio: 26 810,7 tys. zł; 28 537,8 tys. zł (tj. wzrost o 6,4%); 30 776,2 tys. zł (tj. wzrost o 7,8%); 30 266,9 tys. zł (tj. spadek o 1,7%); 32 164,3 tys. zł (tj. wzrost o 6,3%), w tym, z tytułu:

- amortyzacji, odpowiednio: 2 054,6 tys. zł; 2 039,7 tys. zł (tj. spadek o 0,7%); 2 089,8 tys. zł (tj. wzrost o 2,5%); 2 115,6 tys. zł (tj. wzrost o 1,2%) oraz 2 076,8 tys. zł (tj. spadek o 1,8%);

¹⁰⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹¹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹¹¹ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹¹² Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹¹³ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹¹⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

- zużycia materiałów i energii, odpowiednio: 11 637,0 tys. zł; 12 834,2 tys. zł (tj. wzrost o 10,3%); 13 785,2 tys. zł (tj. wzrost o 7,4%); 13 420,3 tys. zł (tj. spadek o 2,56%); 14 425,8 tys. zł (tj. wzrost o 7,5%);
- usług obcych: 3 064 tys. zł; 3 004 tys. zł (tj. spadek o 2,0%); 3 598,7 tys. zł (tj. wzrost o 19,8%); 3 549,3 tys. zł (tj. spadek o 1,4%); 3 649,2 tys. zł (tj. wzrost o 2,8%);
- podatków i opłat: 1 602,2 tys. zł; 1 786,7 tys. zł (tj. wzrost o 11,5%); 1 769 tys. zł (tj. spadek o 1,0%); 1 903,3 tys. zł (tj. wzrost o 7,6%); 2 336,1 tys. zł (tj. wzrost o 22,7%);
- wynagrodzeń: 6 494,3 tys. zł; 6 831,2 tys. zł (tj. wzrost o 5,2%); 7 337,7 tys. zł (tj. wzrost o 7,4%); 7 191,7 tys. zł (tj. spadek o 2%); 7 631,0 tys. zł (tj. wzrost o 6,1%);
- ubezpieczeń społecznych: 1 512,3 tys. zł; 1 629,4 tys. zł (tj. wzrost o 7,7%); 1 722,4 tys. zł (tj. wzrost o 5,7%); 1 705,9 tys. zł (tj. spadek o 1,0%); 1 723,6 tys. zł (tj. wzrost o 1,0%);

(akta kontroli str. 1410-1775, 5189, 5773-5776)

2.1.c. Wynik finansowy za poszczególne lata okresu objętego kontrolą (oraz jego relacja do roku poprzedniego) wyniósł odpowiednio: 1 529,6 tys. zł; 156,9 tys. zł (tj. spadek o 89,7%); - 1 997,1 tys. zł (tj. spadek o 1273,2%); 655,3 tys. zł (wzrost o 32,8%); 2 023,2 tys. zł (tj. wzrost o 208,7%).

W biznesplanach na poszczególne lata okresu 2017-2021 zakładano osiągnięcie wyniku finansowego netto w kwotach, odpowiednio: 267,9 tys. zł; 1 464,1 tys. zł; 127,7 tys. zł; 120,4 tys. zł; 1 142,3 tys. zł, składały się na to planowane:

- przychody, odpowiednio: 28 101,3 tys. zł; 28 865,3 tys. zł; 31 169,1 tys. zł; 30 790,8 tys. zł; 33 067 tys. zł;
- koszty, odpowiednio: 27 183,4 tys. zł; 27 128 tys. zł; 30 646,7 tys. zł; 30 822,1 tys. zł; 32 678,1 tys. zł;

Kwota 1 409,6 tys. zł z osiągniętego przez Spółkę zysku netto¹¹⁵ za 2017 r. przeznaczona została przez ZZW¹¹⁶, na zwiększenie kapitału zapasowego, z przeznaczeniem na inwestycje¹¹⁷, pozostała część zysku, w kwocie 120,0 tys. zł przeznaczona została na odpis na ZFŚS¹¹⁸. Osiągnięty przez Spółkę zysk netto za lata 2018 oraz 2020 został każdorazowo, w pełnej kwocie tj. odpowiednio: 156,9 tys. zł oraz 655,3 tys. zł przeznaczony przez ZZW¹¹⁹ na zwiększenie kapitału zapasowego z przeznaczeniem na inwestycje. W 2021 r. Spółka osiągnęła zysk netto w kwocie 2 023,2 tys. zł¹²⁰.

(akta kontroli str. 5187, 4623-4640)

Poniesiona przez Spółkę w 2019 r. strata w kwocie 1 997,1 tys. zł pokryta została z kapitału zapasowego Spółki¹²¹. Działanie takie było zgodne z umową spółki oraz przepisami ksh.

(akta kontroli str. 997-1062, 4624)

W każdym roku okresu objętego kontrolą Spółka poniosła stratę z hodowli koni. Wyniosła ona, w latach 2017-2021, odpowiednio: [...]¹²²

(akta kontroli str. 1450-1451, 1530, 1593-1594, 1673-1674)

¹¹⁵ W wysokości 1 529,6 tys. zł.

¹¹⁶ Tj. Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników (dalej: ZZW) - uchwałą nr 02/2018 z 16 marca 2018 r.

¹¹⁷ Zgodnie z kierunkiem programu hodowlanego.

¹¹⁸ Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

¹¹⁹ Uchwałami, odpowiednio: nr 02/2019 z 20 marca 2019 r. oraz 2/2021 z 17 maja 2021 r.

¹²⁰ Na dzień kontroli, tj. 17 czerwca 2022 r. uchwały dotyczące podsumowania 2021 roku nie zostały jeszcze podjęte.

¹²¹ Uchwała ZZW nr 2/2020 z 24 czerwca 2020 r.

¹²² Na podstawie art. 5 ust. 2 udup i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

W każdym roku okresu objętego kontrolą Spółka poniosła stratę z hodowli bydła mlecznego. Wyniosła ona, w latach 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, odpowiednio: [...] ¹²³;

(akta kontroli str. 1440-1441, 1521-1522, 1583-1584, 1749)

W każdym roku okresu objętego kontrolą Spółka poniosła stratę z hodowli bydła mlecznego. Wyniosła ona, w latach 2017-2021, odpowiednio: [...] ¹²⁴

(akta kontroli str. 1443-1444, 1524-1525, 1586-1587, 1669-1670, 1752)

Główny księgowy wyjaśnił, że *przyczyną strat z działalności podstawowej Spółki jest nieprzewidywalność rynku zarówno po stronie zbytu jak i zakupu środków do produkcji. Ponadto zbiory produktów rolnych zarówno dla gałęzi hodowli bydła jak i produkcji roślinnej są zależne od ilości opadów. Podał także, że Spółka jest jednostką znajdującą się na obszarze zagrożenia „stepowieniem” co oznacza wysoką podatność na niskie opady w okresie wegetacji. Ponadto grunty na których gospodaruje Spółka nie są wysokiej jakości. Zyskowność produkcji roślinnej pojawia się dopiero po doliczeniu dopłat bezpośrednich do gruntów. Jednak z uwagi na corocznie rosnące koszty nawozów i środków ochrony roślin ekwiwalent zysku z tej działalności jest coraz mniejszy. Dalej dodał, że koszty rosną stale a cykl chowu bydła mięsnego trwa prawie dwa co skutkuje zwiększonymi przychodami co dwa lata.*

(akta kontroli str. 5204-5208, 5243-5245)

W okresie objętym kontrolą Spółka nie wypłacała dywidendy.

(akta kontroli str. 5795)

2.1.d. Spadek zysku netto w 2018 r. w porównaniu do roku 2019 o 89,7% oraz wystąpienie straty w 2019 r. spowodowane było wystąpieniem suszy na obszarze gospodarowania Spółki. Szkody, które poniosła Spółka wyniosły w latach 2018 ¹²⁵ oraz 2019 ¹²⁶ wyniosły odpowiednio: 3 982,1 tys. zł ¹²⁷ oraz 6 629,8 tys. zł ¹²⁸. Jednocześnie z uwagi na 100% udział własności Skarbu Państwa Spółka została wykluczona z możliwości uzyskania dopłaty z tego tytułu.

(akta kontroli str. 2905-2915, 1414-1415)

W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom finansowym wynikającym ze znacznego zmniejszenia dopłat bezpośrednich, w roku 2017 została zmieniona struktura organizacyjna przedsiębiorstwa. Dokonano połączenia zakładów rolnych Przyborówka, Lipnicy i Gałowa.

(akta kontroli str. 2905-2915, 1414-1415)

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *w efekcie zmiany struktury organizacyjnej zlikwidowano stanowiska kierowników w zakładach Przyborówka, Lipnicy. Ponadto dodał, że na zmniejszenie kosztów wpłynęło wprowadzenia systemu brygadowego.*

(akta kontroli str. 4727-4732)

¹²³ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹²⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 udip i art. 11 ust. 2 i 4 uznk, NIK w interesie przedsiębiorcy wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą.

¹²⁵ Protokół nr 205/2018 z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej spowodowanych wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego, sporządzony przez Komisję ds. oszacowania szkód powołaną przez Wojewodę Wielkopolskiego.

¹²⁶ Protokół nr 205/2018 z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej spowodowanych wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego, sporządzony przez Komisję ds. oszacowania szkód powołaną przez Wojewodę Wielkopolskiego.

¹²⁷ Z tego: 3 982,1 tys. zł w produkcji roślinnej oraz 1 129,8 tys. zł w produkcji zwierzęcej towarowej.

¹²⁸ Z tego: 4 950,2 tys. zł w produkcji roślinnej oraz 1 679,6 tys. zł w produkcji zwierzęcej towarowej.

2.1.e., 2.1.f., 2.1.g. W wyniku analizy pięciu wydatków¹²⁹ na łączną kwotę 3 131,3 tys. zł ustalono, że zostały one dokonane celowo oraz gospodarnie a cztery z nich w łącznej kwocie 2 558,7 tys. zł także prawidłowo i rzetelnie. Nieprawidłowości polegające na niedochowaniu należytej staranności przy wyborze dostawcy opisane zostały w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 4606, 5772-5776, 5782-5783)

Obowiązek przesyłania ogłoszeń dotyczących organizowanych przetargów; zapytań ofertowych na wykonywanie zadań inwestycyjnych; zakupu sprzętu rolniczego i sprzedaży majątku przedsiębiorstwa wynikał z pisma KOWR z dnia 22 listopada 2017 r. Zgodnie z tym pismem Były Prezes Zarządu wydał zarządzenie¹³⁰, którym zobowiązywał pracowników Spółki do:

- ogłaszania: przetargów sprzedaży majątku Spółki; zapytań ofertowych na wykonanie zadań inwestycyjnych; zapytań ofertowych na zakup środków produkcji, nawozy, paliwa, środki ochrony roślin wprowadzony został w Spółce;
- przesyłania tych zapytań ofertowych oraz ogłoszeń do Departamentu Nadzoru nad Spółkami KOWR w Warszawie¹³¹. Postanowienia zarządzenia zakazywały prowadzenia działań zakupowo-inwestycyjnych w zakresie sprzedaży majątku Spółki; wykonywania zadań inwestycyjnych; zakupu środków produkcji, nawozów, paliw, środków ochrony roślin oraz śrutu poekstracyjnego i pasz, bez wydanych procedur, oraz nakazywały – przed dokonaniem zakupu - uzyskanie akceptacji Zarządu Spółki dla prowadzenia zamówień .

(akta kontroli str. 2754-2757)

2.2. Wynagradzanie członków organów zarządzających Spółki.

2.2.a. Uchwała NZW¹³², w której ustalone zostały zasady kształtowania wynagrodzenia członków Zarządu Spółki przewidywała, m.in., że: wynagrodzenie całkowite członka organu zarządzającego składa się z części stałej, stanowiącej wynagrodzenie miesięczne podstawowe, określonej kwotowo, oraz części zmiennej, stanowiącej wynagrodzenie uzupełniające za rok obrotowy Spółki¹³³; podstawę wymiaru wynagrodzenia stałego stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat z nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego(GUS) Nieprawidłowość polegającą na wypłaceniu Byłemu Prezesowi Zarządu wynagrodzenia miesięcznego w kwocie wyższej niż dopuszczona prawem opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 4641-4457)

2.3. Gospodarowanie nieruchomościami Spółki.

¹²⁹ Po jednym wydatku określonym na podstawie dokumentu księgowego o najwyższej wartości w roku za okres od 2017 do 2021 r.; tj. w 2017 r. faktury nr FS-99/MMN/2017 dot. zakupu ładowarki teleskopowej o wartości 418,2 tys. zł; w 2018 r.: faktury nr 82/2018; dot.. Inwestycji obora nr 2- roboty ślusarskie, o wartości: 572,6 tys. zł; w 2019 r.: faktura nr 10/06/2019; dot. Inwestycji obora nr 2 - prace budowlane o wartości: 836,4 tys. zł; w 2020 r.: faktura nr FA/10599/2020/KN; dot. zakupu nawozów 258,6 tys. zł; w 2021 r.: faktura nr FS-07M/21/94; dot. zakupu ciągnika o wartości: 1 045,5 tys. zł.

¹³⁰ Nr 2019/04 z dnia 14 lutego 2019 r. w sprawie zapytań ofertowych i procedury zamówień.

¹³¹ Na wskazane w tym zarządzeniu dane kontaktowe.

¹³² Nr 2/2017 z 7 kwietnia 2017 r. zmieniona uchwałą NZW nr 6/2020 z 17 sierpnia 2020 r.

¹³³ Po zmianie z dniem 17 sierpnia 2020 r. w brzmieniu: „Podstawę wymiaru wynagrodzenia stałego określa się zgodnie z art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (...)”.

2.3.a. Analiza rozliczeń z tytułu pięciu umów dzierżawy¹³⁴ pomiędzy Spółką a KOWR wykazała, że w latach 2017, 2018, 2020 oraz 2021 Spółka, terminowo płaciła czynsz dzierżawny. Czynsz dzierżawny za 2019 r. z tytułu czterech umów zapłacony został po terminach płatności. Spółka zwróciła się w październiku 2019 r. do KOWR z wnioskiem o umorzenie czynszu dzierżawnego w kwocie 581,6 tys. zł za rok 2019¹³⁵ w całości uzasadniając to szkodami losowymi – powstałymi w wyniku suszy. KOWR poinformował Spółkę, że o pomoc w ramach programu suszowego nie mogą ubiegać się spółki, w których KOWR nadzoruje 100% udziałów. Jednocześnie Spółka nie odpowiedziała na zapytanie KOWR czy jej wniosek ma być rozpatrzony w ramach pomocy de minimis, co zostało potraktowane jako odstąpienie od wniosku. Spółka opłaciła odsetki od nieterminowego wpłaconego czynszu w kwocie 5,1 tys. zł wynikających z rozliczenia KOWR.

(akta kontroli str. 2905-2918, 5777-5779, 5192-5198)

W 2019 r. zawarto umowę¹³⁶ dzierżawy nieruchomości pomiędzy KOWR (wyzierżawiający) a Spółką (Dzierżawca), której przedmiotem były nieruchomości położone w obrębie Koszanowo, Karmin, Lubocześnica, Pniewy-Zamek gmina Pniewy, w obrębie Chełminko gmina Duszniki powiat szamotulski i w obrębie Lubosz gmina Kwilcz powiat międzychodzki, woj. Wielkopolskie, w skład którego wchodziły grunty o ogólnej powierzchni 300,5651 ha oraz budynki i budowle, a także urządzenia trwale z nimi związane, 32 szt. Umowa ta została zawarta na okres trzech lat od dnia 11 października 2019 r. z możliwością jej przedłużenia. W dniu zawarcia umowy Spółka zawarła umowę poddzierżawy tej nieruchomości z Sp. z o.o. Postanowienia umowy dzierżawy i umowy poddzierżawy w zakresie przedmiotu, terminu obowiązywania i kwoty czynszu dzierżawnego były tożsame. Więcej na ten temat napisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 3259-3432)

2.3.b. W biznesplanach na lata 2017-2019 nie planowano sprzedaży nieruchomości. Na lata 2020-2021 zaplanowano przychody ze sprzedaż dziewięciu działek gruntowych¹³⁷ w kwocie 847,2 tys. zł, przy czym w roku 2020 zaplanowano przychody z tego tytułu w kwocie 596,7 tys. zł.

(akta kontroli str.1063-1409, 5191)

2.3.c. W okresie objętym kontrolą Spółka posiadała podpisane umowy najmu lokali z 36 osobami, z tego z dziewięcioma pracownikami, 16 byłymi pracownikami, czterema członkami rodzin byłych pracowników oraz ośmioma osobami, które nie miały żadnych powiązań ze Spółką.

Analiza ośmiu umów najmu zawartych z sześcioma osobami wykazała, że w sześciu umowach zawartych w okresie objętym kontrolą czynsze za najem lokalu dla celów mieszkaniowych ustalano wg zasad obowiązujących w Zakładzie Gospodarki Komunalnej w Szamotułach, tj. ze stawką 4,4 zł za m² powierzchni użytkowej mieszkania. W przypadku odstępstw stosowano podobną zasadę dotyczącą preferencji dla obniżki czynszu. Opłaty dotyczące energii elektrycznej, wody, ścieków i śmieci stosowane były stawki jakimi obciążana była Spółka. W umowach tych zawarto postanowienie, że w przypadku zmiany wysokości stawki za m² powierzchni użytkowej mieszkania komunalnego obowiązującej w Szamotułach, nowa stawka może stanowić podstawę do zmiany wysokości czynszu, bez konieczności zawierania aneksu. W przypadku dwóch umów obowiązujących w okresie objętym kontrolą a

¹³⁴ Tj. umowy nr: DS./0006/Z4/02/03/A2; DS./0005/Z4/95/03/A8; DS./0004/Z4/97/03/A6; DSp./0001/264/Z4/2011 oraz 4503/R/D/2019.

¹³⁵ A w przypadku wystawienia obciążeń za I półrocze zawieszenia spłaty do czasu rozpatrzenia wniosku.

¹³⁶ Nr 4503/R/D/2019 z 20 grudnia 2019 r., która weszła w życie z mocą obowiązującą od dnia 11 października 2019 r.

¹³⁷ O wartości księgowej, wg wyceny na 2020 r.: 34,4 tys. zł.

zawartych – jedna: 1 maja 2007 r. z Byłym Prezesem Zarządu¹³⁸, dot. lokalu o powierzchni mieszkalnej 102,2 m² a stawka czynszu wyniosła 1,0 zł – przewidywano konieczność zawarcia aneksu w przypadku zmiany czynszu najmu; druga zawarta w październiku 2011 r. dot. lokalu mieszkalnego o powierzchni 34,4 m² oraz pomieszczeń gospodarczych o powierzchni 16,6 m² a stawka czynszu wyniosła, odpowiednio: 3,3 zł za m² oraz 0,5 zł za m² - przewidywała, że czynsz najmu podlegać będzie corocznie korekcie o podany przez Główny Urząd Statystyczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług.

Nieprawidłowości polegające na nieindeksowaniu czynszu najmu, zawarcia umowy niezgodnie z Umową Spółki oraz ksh, a także zawarcia umowy z osobą niezwiązaną ze Spółką na zasadach niekomercyjnych opisane zostały w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości.”

(akta kontroli str. 2963-2966, 3077-3078, 3101-3258,)

2.3.d. 2.3.e. Regulamin¹³⁹ przetargu na sprzedaż nieruchomości położonych w miejscowości Sieraków określał, m.in. zadania komisji przetargowej¹⁴⁰.

Na wniosek¹⁴¹ Spółki NZW¹⁴² wyraziło zgodę¹⁴³ na sprzedaż nieruchomości położonych w Sierakowie w drodze ustnego przetargu nieograniczonego. Ceny wywoławcze netto wskazane w ogłoszeniach o przetargu¹⁴⁴ były wyższe od cen ustalonych w operatach, średnio o 3,7 tys. zł. W wyniku kolejnych przetargów sprzedano cztery nieruchomości za łączną kwotę 329,6 tys. zł, przy czym ceny transakcyjne netto były średnio o 2,3 tys. zł wyższe od wywoławczych. W każdym przypadku sporządzony został protokół z przeprowadzenia przetargu, akt notarialny a kontrahent dokonał terminowej zapłaty.

(akta kontroli str. 2719-2720, 2776-2785, 2943-2995)

2.3.f. W latach 2017- 2021 Spółka wydatkowała na inwestycje, ze środków własnych, odpowiednio: 2 612,1 tys. zł (tj. 99,5% planu); 1 959,2 tys. zł (tj. 37,7% planu); 3 814,1 tys. zł (tj. 99,4% planu¹⁴⁵); 1 049,4 tys. zł (tj. 48,9% planu); 2 319,5 tys. zł (tj. 83,2% planu). Ponadto w 2019 r. wydatki na inwestycje w kwocie 2 000 tys. zł sfinansowano pożyczką ze spółdzielni mleczarskiej, w której Spółka posiadała udziały.

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą zrealizowano, m.in. następujące inwestycje:

- w 2017 r.: modernizacja jałownika w Gałowie za kwotę 597,9 tys. zł, tj. 99,7% środków planowanych; silos przejazdowy (214,2 tys. zł, tj. 107,1% planu); zakup: siewnika (118,3 tys. zł, tj. 78,9% planu); ładowarki teleskopowej (340 tys. zł, tj. 170% planu); Dokonano także nieplanowanych na ten rok inwestycji, tj. utwardzenia okólnika w Przyborówku (126,7 tys. zł); zakupu prasy silosującej (270 tys. zł) w związku z nieopłacalnością remontu starej prasy; zakupu ciągnika (410 tys. zł) zakupu związany z likwidacją firmy od której Spółka wynajmowała ten ciągnik;

Z zaplanowanych inwestycji nie zostały zrealizowane: przebudowa stacji wodociągowej; budowa nowej obory nr 2 oraz zbiornika na gnojowicę w Gałowie; Wpłynęły na to kwestie proceduralne, przebudowa kompleksu hodowli bydła w Gałowie opierała się o dotychczas istniejący raport oddziaływania na środowisko

¹³⁸ Funkcję tę zaczął pełnić sześć miesięcy po podpisaniu umowy najmu.

¹³⁹ Z 15 września 2020 r.

¹⁴⁰ Tj., m.in: przygotowanie tekstu ogłoszenia o przetargu, ogłoszenie przetargu ustnego – nieograniczonego, przeprowadzenie przetargu, sporządzenie protokołu z przeprowadzonych przetargów, przedłożenie wyniku przetargu do zatwierdzenia Zarządu.

¹⁴¹ Zawierający informację o wartości rynkowej każdej nieruchomości na podstawie operatu rzeczoznawcy.

¹⁴² Działając stosownie do postanowień § 17 ust. 1 pkt 18 Umowy Spółki.

¹⁴³ Uchwały nr: 5/2020 z dnia 12 sierpnia 2020 r. (dot. pięciu nieruchomości) oraz 9/2020 z 10 września 2020 r. (dot. trzech nieruchomości).

¹⁴⁴ W dniach: 16 listopada 2020 r. (obejmujące osiem pozycji); 26 marca 2021 r. (siedem pozycji); 19 maja 2021 r. (sześć pozycji) oraz 8 czerwca 2021 r. (pięć pozycji).

¹⁴⁵ Po uwzględnieniu pożyczki w kwocie 2 000,0 tys. zł.

jednak z uwagi na nowe wymogi prawne niezbędnym stało się opracowanie nowego raportu.

- w 2018 r.: silos przejazdowy (228,8 tys. zł, tj. 114,4% planu); zakup ładowarki teleskopowej (373,0 tys. zł, tj. 186,5% planu); samochód osobowy (119,8 tys. zł, tj. 92,2% planu); dwa wózki widłowe (196, tj. 122,5% planu);

Nieplanowane: zakupy: prasy silosującej (135 tys. zł); siewnika (304,2 tys. zł); brony talerzowej (189 tys. zł); rozrzutnika obornika (269 tys. zł);

Spółka w drugiej połowie roku uzyskała operat oddziaływania przedsięwzięcia inwestycyjnego polegającego na budowie nowej obory i zbiornika naziemnego oraz decyzję środowiskową na realizację tych zadań i z końcem roku złożyła wniosek o wydanie pozwolenia na budowę – tym samym - przebudowa stacji wodociągowej; - budowa nowej obory nr 2 oraz zbiornika na gnojowicę w Gałowie nie zostały zrealizowane. Jednocześnie dokonano zakupu sprzętu rolniczego przewidzianego w planie inwestycyjnym na 2019 r.

- 2019 r.: budowa nowej obory nr 2 w Gałowie (4 536,7 tys. zł, tj. 102,2% planu); przebudowa sieci wodociągowej (118,3 tys. zł, tj. 91,0% planu); zakup wozu paszowego (618,5 tys. zł, tj. 100% planu); zakup samochodu osobowego (146,6 tys. zł, tj. 97,7% planu);

- w 2020 r.: zakup ładowarki czołowej (142 tys. zł, tj. 71% planu); budowa zbiornika na gnojowicę (400,3 tys. zł, tj. 53,3% planu); zakup sładzalnika do mleka (194,6 tys. zł, tj. 77,8% planu); Niewykonanie planu inwestycji wynikało m.in. z wystąpienia pandemii Covid-19.

- w 2021 r.: zakup ładowarki teleskopowej (254 tys. zł, tj. 63,5% planu); zakup urządzenia zaścielającego (94,5 tys. zł, tj. 94,5% planu);

Zrealizowano nieplanowane zakupy, tj.: zakup opryskiwacza (270 tys. zł); zakup ciągnika (850 tys. zł). Spółka nie uzyskała zgody na podjęcie działań inwestycyjnych w zakresie płyty obornikowej (planowano na ten cel wydatkować łącznie 1 300 tys. zł) w związku z tym dokonała zakupów przewidzianych na lata następne. Niewykonanie planu wynikało m.in. ze stanu epidemii Covid-19.

- na remonty, ze środków własnych, odpowiednio: 1 462,4 tys. zł; 1 586,3 tys. zł; 1 553,5 tys. zł; 1 259,4 tys. zł; 1 477,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 2804-2903)

2.3.g. Spośród 26 ksiąg obiektów budowlanych¹⁴⁶ poddanych kontroli każda wykonana była w sposób zgodny rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego¹⁴⁷ Nieprawidłowości polegające na nieodnotowywaniu w książkach wszystkich wymaganych prawem danych opisane zostały w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Kontrole budowlane roczne, o których mowa w art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego przeprowadzone zostały w latach:

- 2017 -2020, w: Folwarku w Lipnicy; Mieszalni Pasz w Gaju Małym; Gospodarstwie rolnym w Gałowie, Stadninie Ogierów w Sierakowie, a także w Gospodarstwie w Przyborówku;

- 2017 r., 2018 r., oraz 2020 r. w: Folwarku w Śmiłowie; Folwarku w Jastrowie; Folwarku w Obrowie;

¹⁴⁶ Dot. obiektów gospodarskich, w tym 23, w których przebywały zwierzęta, tj.: cztery obiekty w SO (Stajnia nr II; Stajnia nr III; Stajnia nr VI; oraz Stajnia nr IX); dziewięć w Zakładzie Rolnym w Gałowie (Garaze; Obora boksowa C; Jałownik; Cielętnik (GL/41/+2); Obora boksowa B; Obora boksowa D; Szopa (warsztat-ferma); Cielętnik (GL/400); Obora boksowa A; sześc w Gospodarstwie Rolnym w Przyborówku (Jałownik w Podwórzcu; Wiata murowana; Jałownik Rusztowy; Wiata przy Oborze; Obora i paszarnia; Cielętnik; pięć w Gospodarstwie Rolnym w Lipnicy (Obora udojowa; Porodówka; Cielętnik; Jałownik; Magazyn zbożowy); jeden w Folwarku w Śmiłowie (Chlewnia III); jeden w Folwarku w Obrowie (Obora).

¹⁴⁷ Dz. U. z 2003 r., Nr 120 poz. 1134

- 2018 r., 2019 r., oraz 2021 r. w: Zakładzie Rolniczym w Gałowie oraz Fermie w Gałowie.

Okresowe pięcioletnie kontrole stanu technicznego obiektów budowlanych przeprowadzone zostały, w SO w Sierakowie w 2008 r. oraz w Gospodarstwie Rolnym w Przyborówku w 2019 r.

NIK przeprowadziła oględziny 71 obiektów budowlanych, z tego: ośmiu w Gospodarstwie w Lipnicy; dwóch w folwarku w Obrowie; 32 na fermie w Gałowie; 20 w Gospodarstwie w Przyborówku; dziewięciu w folwarku w Śmiłowie; 20 w SO w Sierakowie. W wyniku oględzin NIK powiadomiła Prezesa Zarządu oraz dwóch odpowiednich Powiatowych Inspektorów Nadzoru Budowlanego o stwierdzonych zagrożeniach dla życia lub zdrowia ludzi, które niósł za sobą stan 14 obiektów budowlanych lub ich otoczenia. Prezes Zarządu poinformował NIK o podjętych w związku z tym działaniach.

Nieprawidłowości polegające na nieprzeprowadzeniu okresowych kontroli budowlanych, niezłożeniu ksiąg obiektów budowlanych, niewykonywaniu zaleceń po kontrolach okresowych obiektów budowlanych, nieopracowaniu instrukcji bezpieczeństwa przeciwpożarowego, niewyposażenia budynków wyłącznik przeciwpożarowy, niedokonaniu oceny obiektów zawierających azbest opisane zostały w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

2.4. Realizacja przez Spółkę wniosków po kontrolach i audytach dotyczących kontrolowanej działalności.

2.4.a. W 2017 r. pracownicy Oddział Terenowy Agencji Nieruchomości Rolnych w Warszawie przeprowadzili kontrole w zakresie lustracji czterech umów dzierżawy¹⁴⁸. W żadnym z czterech protokołów zaleceń nie sformułowano. W każdym wskazano natomiast na zalecenia bieżących napraw wydane przez uprawnione podmioty dokonujące przeglądów lub kontroli obiektów budowlanych objętych poszczególnymi umowami dzierżawy.

W książce kontroli prowadzonej przez Spółkę odnotowano przeprowadzenie, przez KOWR OT w Warszawie w dniach od 28 do 29 czerwca 2021 r., kontroli w zakresie realizacji warunków umowy dzierżawy nr DSp/0005/Z4/95. Z informacji uzyskanej przez NIK od Dyrektora Generalnego KOWR wynika, że pracownicy OT po przybyciu do siedziby Spółki odstąpili od przeprowadzenia kontroli¹⁴⁹ a kolejna kontrola zaplanowana została na 2022 r.

(akta kontroli str. 5248, 5253-5643)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. 20 grudnia 2019 r. Spółka zawarła z KOWR umowę nr 4503/R/D/2019 dzierżawy nieruchomości – Obiekt Rolny Koszanowo, której przedmiotem były nieruchomości w skład których wchodziły grunty o ogólnej powierzchni 300,5651 ha oraz budynki i budowle, a także urządzenia trwale z nimi związane w łącznej liczbie 32 szt. Tego samego dnia Spółka, wbrew postanowieniom § 9 ust. 1 umowy dzierżawy z KOWR, z którego wynikało, że dzierżawca może, poddzierżawiać osobom trzecim jedynie część przedmiotu dzierżawy, poddzierżawiła wszystkie te nieruchomości oraz

¹⁴⁸ Tj. DS./0005/Z4/95/03 z 3 listopada 1995 r. – Gospodarstwo Gałowo; DS./0004/Z4/97/03 z 17 kwietnia 1997 r. – Gospodarstwo Przyborówko; DSp/0001/264/Z4/2011 z 17 sierpnia 2011 r. – SO w Sierakowie; DSp/0006/Z4/02 z 20 marca 2002 r. – Obiekt Rolny Obrowo.

¹⁴⁹ Z uwagi na wymagające omówienia bieżące sprawy dot. gruntów dzierżawionych przez Spółkę.

budynki i budowle, tj. całość przedmiotu umowy dzierżawy, osobie trzeciej - spółce z o. o. zawierając umowę poddzierżawy nieruchomości Obiekt Rolny Koszanowo.

(akta kontroli str. 3259-3314, 5644-5661)

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że został zobligowany przez KOWR do poddzierżawienia Obiektu Rolnego Koszanowo spółce sp. z o. o. Dalej podał, że na jednej z narad we wrześniu 2019 r. w siedzibie KOWR zostały sformułowane uwagi co do zaopatrywania strategicznych Spółek Skarbu Państwa w wysokokosztowe środki produkcji (np. nawozy, paliwa komponenty paszowe i inne). Realizację tych zadania powierzono spółce G. sp. z o. o., która zrzeszała Gałopol i inne spółki strategiczne KOWR. KOWR OT w Poznaniu kupił od Spółdzielni Produkcyjnej w Koszanowie zakład produkcyjny. W KOWR stwierdzono, że Gałopol, jako spółka strategiczna, ma możliwość w trybie bezprzetargowym przejęcie tego gospodarstwa a następnie poddzierżawienie go spółce sp. z o. o., która na tych gruntach miała prowadzić produkcję rolną a budynki wykorzystać jako magazyny na artykuły do produkcji dla spółek strategicznych.

NIK, zwraca uwagę, że to Zarząd jest odpowiedzialny za realizację umowy poddzierżawy.

(akta kontroli str. 4715-4726, 4733-4738)

2. Spółka w okresie 2017-2021 pobierała od Poddzierżawcy czynsz dzierżawny w kwocie niższej o równowartość 1 215, 87 dt pszenicy w stosunku rocznym, niż wynikało to z postanowień umowy poddzierżawy. Strony, tj. Spółka i Poddzierżawca nie dokonały w tym zakresie zmiany umowy w formie pisemnej, czego wymagały postanowienia § 19 umowy poddzierżawy. W konsekwencji, Spółka nie wyegzekwowała i nie przekazała do KOWR należnego lecz niezapłaconego czynszu z tytułu poddzierżawy w łącznej kwocie 108,1 tys. zł. Odsetki od tej kwoty, wg stanu na 31 grudnia 2021 r., wyniosły: 14,5 tys. zł.

Umowa dzierżawy nieruchomości Obiekt Rolny Koszanowo oraz umowa poddzierżawy nieruchomości Obiekt Rolny Koszanowo zawierały tożsame postanowienia, m.in.: w zakresie wysokości czynszu dzierżawnego/poddzierżawnego określając go w wysokości równowartości 3 243,00 dt pszenicy w stosunku rocznym. Zawarte w obu umowach wyłączenia niektórych gruntów (między innymi nieużytków, gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, gruntów pod rowami) z obowiązku zapłaty czynszu dzierżawnego były tożsame (§ 15 obu umów) lecz nie dotyczyły obniżenia go o wyżej wskazaną równowartość 1 215,87 dt pszenicy.

KOWR OT w Poznaniu, w odpowiedzi na wnioski Spółki, wyraził zgodę na czasowe zawieszenie naliczania czynszu dzierżawnego za budynki i budowle oraz urządzenia z nimi trwale związane (łącznie 29 pozycji z 31 wydzierżawianych), w okresie od 11 października 2019 r. do 12 października 2021 r., w łącznej wysokości 1 215,87 dt pszenicy rocznie (co stanowiło 37,5% czynszu (o wartości 1 446,00 dt). Zgoda ta była podstawą do zawieszenia części czynszu dzierżawnego z tytułu umowy dzierżawy, tj. umowy pomiędzy KOWR a Spółką. Z wnioskiem o dalsze czasowe zawieszenie naliczania czynszu dzierżawnego, Spółka, wg wyjaśnień Głównego księgowego Spółki, wystąpiła do KOWR w czerwcu 2022 r.

Spółka zastosowała zasadę wynikającą ze zgody KOWR, obniżając odpowiednio kwotę czynszu wynikającego z umowy poddzierżawy, bez dokonania zmiany tej umowy. W konsekwencji Spółka obciążała poddzierżawcę czynszem w wysokości równej czynszowi płaconemu do KOWR z tytułu umowy dzierżawy, przy uwzględnieniu czasowego zawieszenia naliczania czynszu, tj. w równowartości 2 027,13 dt zamiast (jak stanowiła umowa) 3 243,00 dt pszenicy w stosunku rocznym.

KOWR poinformował¹⁵⁰ Spółkę, że w przypadku gdy czynsz za poddzierżawioną nieruchomość (lub jej część) jest wyższy niż czynsz dzierżawny, dzierżawca przez cały okres trwania umowy poddzierżawy zobowiązany jest do przekazywania do KOWR czynszu w wysokości obejmującej dotychczasowy czynsz oraz całą nadwyżkę ponad poziom czynszu dotychczasowego za przedmiot poddzierżawy. KOWR wskazał¹⁵¹ także, że na podstawie zawartej umowy dzierżawy stroną dla KOWR jest dzierżawca, a nie poddzierżawca.

(akta kontroli str. 5784-5786)

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że nie było pisemnej zgody na wyłączenie części obiektów z przedmiotu umowy poddzierżawy ani na wyłączenie obiektów z czynszu poddzierżawnego a ustalenia takie były dokonane tylko ustnie. Dodał, że podstawą do wyłączenia części czynszu z umowy poddzierżawy był sam fakt nieużytkowania części obiektów przez Poddzierżawcę.

NIK wskazuje, że w umowie z poddzierżawcą brak było podstaw do odstąpienia od naliczania i pobierania czynszu dzierżawnego w przypadku nieużywania części obiektów.

(akta kontroli str. 4733-4738)

3. Z postanowień § 15 ust. 9 umowy poddzierżawy wynikało, że poddzierżawca zobowiązuje się wpłacić czynsz dzierżawny na rachunek bankowy Spółki bez wezwania, a terminy jego płatności zostały w umowie poddzierżawy określone. Spółka wystawiła fakturę¹⁵² dot. raty czynszu dzierżawnego z tytułu umowy poddzierżawy Obiektu Rolnego Koszanowo za pierwsze półrocze 2021 r. w dniu 17 marca 2022 r., pomimo że termin płatności wynikający z umowy poddzierżawy upłynął 15 listopada 2021 r. Tym samym, Spółka przez 122 dni nie podejmowała czynności w celu dochodzenia należności w kwocie co najmniej 94 302,09 zł, co było działaniem nierzetelnym. Kwota ta została wpłacona przez Poddzierżawcę 29 marca 2022 r., tj. po 134 dniach od terminu płatności. Jednocześnie Spółka, do dnia kontroli NIK¹⁵³, nie podjęła działań w celu wyegzekwowania należnych jej odsetek w kwocie, co najmniej: 2,4 tys. zł. Zaniechanie dochodzenia odsetek było działaniem niegospodarnym. Główny księgowy z upoważnienia Prezesa Zarządu wyjaśnił że, *niewystawienie faktury w odpowiednim czasie wynikało z przeoczenia i w związku z tym odstąpiono od naliczenia odsetek.*

(akta kontroli str. 3259-3287, 3316, 3325-3327, 5200-5202, 5211-5212)

4. Podpisanie 29 maja 2018 r. przez Byłego Prezesa Zarządu jako reprezentującego Spółkę umowy najmu lokalu mieszkalnego o powierzchni 95 m² oraz garażu o powierzchni 24,15 m² z samym sobą jako najemcą było niezgodne z przepisami art. 210 § 1 ksh oraz postanowieniami § 18 ust. 3 Umowy Spółki stanowiącym, że umowy z członkami Zarządu zawiera Spółka reprezentowana przez pełnomocnika powołanego uchwałą Wspólników.

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że nie potrafi wyjaśnić dlaczego nie wystąpił o powołanie prokurenta.

(akta kontroli str. 997-1062)

5. Nie waloryzowano stawki czynszu najmu lokali mieszkalnych, w dwóch z ośmiu objętych kontrolą umów :

- z 1 maja 2007 r. do 27 maja 2018 r. z Byłym Prezesem Zarządu¹⁵⁴, dotyczącej lokalu o powierzchni mieszkalnej 102,2 m², stawka czynszu w umowie wyniosła 1,0 zł. Od

¹⁵⁰ Pismem znak: POZ.WKUR.4243.1027.2019.MC.48 z 31 grudnia 2019 r.

¹⁵¹ W piśmie znak: POZ.WKUR.21.176.2020.JS.1 z 30 listopada 2020 r.

¹⁵² Nr FS 7/GZA/03/2022 z dnia 17 marca 2022 r.

¹⁵³ Tj, 17 czerwca 2022 r.

¹⁵⁴ Prezes Zarządu od 6 listopada 2007 r.

2012 r. stawka bazowa czynszu najmu za 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych stanowiących zasób mieszkaniowy Gminy stanowiących własność Gminy wynosi 4,40 zł;

- z 1 października 2011 r. do 28 maja 2018 r. z osobą fizyczną stosownie do postanowień § 4 ust. 2, że poczynając od 1 stycznia 2012 r. ustalony czynsz najmu podlegać będzie corocznie – w terminie do dnia 31 stycznia – korekcie o podany przez Główny Urząd Statystyczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług za poprzedni rok kalendarzowy.

Były Prezes Zarządu zeznał, że *nie potrafi odnieść do tej kwestii.*

(akta kontroli str. 3103-3200, 3237-3248, 4733-4738)

6. W umowie z 29 maja 2018 r. najmu lokalu położonego w Sierakowie, z osobą, która nie jest i nie była pracownikiem Spółki określono wysokość czynszu według stawki za lokale mieszkalne stanowiące zasób mieszkaniowy Gminy Szamotuły stanowiących własność tej gminy, zamiast zastosowania cen komercyjnych. Ponadto umowa nie zawiera postanowień, co do czasu na który została zwarta.

Były prezes Zarządu wyjaśnił, że *osoba, której to dotyczy znajdowała się w trudnej sytuacji życiowej i po interwencji jednego z posłów Spółka postanowiła podpisać taką umowę ponieważ status materialny tej osoby nie pozwalał na wynegocjowanie od niej wyższej ceny. Dodał, że według wstępnych ustaleń zapewnienie lokalu miało dotyczyć okresu przejściowego (rok lub dwa).*

(akta kontroli str. 3201-3209, 4733-4738, 5782-5783)

7. Spółka niezgodnie z zarządzeniem Prezesa Zarządu z 29 grudnia 2014 r. nr 9/2014 dokonała wyboru usługodawcy na wykonanie, dostawę i montaż konstrukcji stalowej wraz z obudową płyty warstwowej w oborze nr 2 -nowa w Gałowie za kwotę 1 725,9 tys. zł. Ogłoszenie o zapytaniu ofertowym niezgodnie z powołanym zarządzeniem nie zostało podane do publicznej wiadomości tj. na stronie internetowej Spółki.

W sporządzony, przez komisję przetargową 7 grudnia 2018 r. protokole wskazano, że zapytanie zostało przeprowadzone w drodze telefonicznych uzgodnień z trzema potencjalnymi wykonawcami, z siedzibą w Chodzieży.

(akta kontroli str. 2689-2691, 4592-4599)

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *zapytanie ofertowe było skierowane telefonicznie do wykonawców z Chodzieży ponieważ podmiot, który opracował projekt obory nr 2 w Gałowie pochodził z Chodzieży i jego kanałem została uruchomiona informacja że jest potrzeba dokonania zakupu elementów budowlanych. Podmiot ten wykonał projekt wcześniej realizowanej przez Spółkę inwestycji obory nr 3). Jednocześnie Były Prezes Zarządu potwierdził, że ustnie udzielił zgody na telefoniczne przeprowadzenie tego postępowania i odstąpił od przyjętych w Spółce zasad.*

(akta kontroli str. 4733-4738)

8. Spółka nienależnie wypłaciła Prezesowi Zarządu, w okresie od 1 lutego 2018 r. do 1 marca 2020 r. wynagrodzenie miesięczne w kwocie 30 887,16 zł. W wyniku przyjęcia jako podstawy wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami¹⁵⁵, przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2017 r., pomimo że przepisy ustaw o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok: 2018¹⁵⁶, 2019¹⁵⁷, 2020¹⁵⁸, odpowiednio: art. 28, art. 22, art. 31, stanowiły, że w tych latach, - podstawę wymiaru, stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.

¹⁵⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 2190.

¹⁵⁶ Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r., Dz. U. poz. 2371 ze zm.

¹⁵⁷ Ustawy z dnia 9 listopada 2018 r., Dz. U. z 2017 r. poz. 2190.

¹⁵⁸ Ustawy z dnia 13 lutego 2020 r., Dz. U. z 2020 r. poz. 278.

(akta kontroli str. 4641-4694, 5787-5788, 5179-5186, 5246)

Główny Księgowy Spółki wyjaśnił, że *Stosowne wynagrodzenie w tym czasie było wypłacane zgodnie z poleceniem Prezesa Zarządu Spółki. Wynagrodzenie to było wypłacane zgodnie z uchwałą, która określa wskaźnik w odniesieniu do kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w IV kwartale roku poprzedniego. W roku 2018 zastosowano kwotę bazową z IV kwartału 2017 roku. Dodał, że przepisy ustawy z dnia 13 lutego 2020 roku określiły, że kwota bazowa stanowi wynagrodzenie za IV kwartał 2016 roku i wtedy zmieniono wynagrodzenie.*

(akta kontroli str. 5199-5202, 5211-5212)

9. Spółka nie realizowała obowiązków nałożonych na nią przepisami ustawy Prawo budowlane¹⁵⁹ i przepisami wykonawczymi¹⁶⁰, w ten sposób, że:

a) Żadna z 26 zbadanych ksiąg obiektów budowlanych nie zawierała wpisów o przeglądach instalacji gazowych oraz przewodów kominowych a także instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów, pomimo że obowiązek dokonywania takich wpisów wynika z postanowień § 5 pkt 4 rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego¹⁶¹.

(akta kontroli str. 3333-3612)

Prezes Zarządu nie wyjaśnił dlaczego książki obiektów budowlanych nie posiadały wymaganych wpisów.

(akta kontroli str. 2776-2785, 2930)

Były Prezes Zarządu podał, że *nie potrafi wyjaśnić dlaczego braki takie wystąpiły.*

(akta kontroli str. 4715-4726)

b) Osiem obiektów Spółki, tj. budynek przy budynku Ambulansu w SO w Sierakowie, obora nr 2 - nowa oraz sześć zbiorników na gnojowicę, nie posiadały założonych ksiąg obiektów budowlanych, co było niezgodne z art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego. Właściciel lub zarządca jest obowiązany prowadzić dla każdego budynku oraz obiektu budowlanego niebędącego budynkiem, którego projekt jest objęty obowiązkiem sprawdzenia, o którym mowa w art. 20 ust. 2 Prawa budowlanego, książkę obiektu budowlanego, stanowiącą dokument przeznaczony do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego.

(akta kontroli str. 4929-5131)

Były Prezes Zarządu podał, że *nie potrafi wyjaśnić dlaczego książki nie zostały założone.*

(akta kontroli str. 4715-4726)

c) Kontrolami okresowymi, o których mowa w art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego nie został objęty, żaden z obiektów budowlanych zlokalizowanych w: Zakładzie Rolniczym w Gałowie w 2017 r., 2020 r. i 2021 r. (17 obiektów); Fermie w Gałowie w 2017 r. oraz w 2020 r (24 obiektów); Folwarku w Lipnicy w 2021 r. (15 obiektów); Folwarku w Śmiłowie w 2019 r. oraz w 2021 r. (8 obiektów); Folwarku w Jastrowie w 2019 r. oraz w 2021 r. (10 obiektów); Mieszalni Pasz w Gaju Małym w 2021 r. (12 obiektów); Stadninie Ogierów w Sierakowie w 2021 r 19; Folwarku w Obrowie w 2019 r. oraz w 2021 r (12), a także w Gospodarstwie w Przyborówku w 2021 r. (22 obiekty).

¹⁵⁹ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 ze zm. dalej: Prawo budowlane).

¹⁶⁰ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego (Dz. U. Nr 120, poz. 1134).

¹⁶¹ Dz. U. Nr 120, poz. 1134.

(akta kontroli str. 3433-3712, 5791-5792)

Działający z upoważnienia prezesa Zarządu Główny księgowy Spółki, wyjaśnił, że *brak wykonania kontroli w 2021 r. spowodowany był przez ograniczenia wynikające z pandemii Covid-19. Dodał, że zakażenie i choroba osoby dokonującej tych kontroli wymusiła odstąpienie od planowanych działań.*

(akta kontroli str. 2776-2785,2934)

Były Prezes Zarządu podał, że *nie potrafi wyjaśnić dlaczego przeglądy takie nie były realizowane.*

(akta kontroli str. 4715-4726)

d) W okresie 2017-2021 Spółka nie przeprowadziła kontroli budowlanych okresowych – pięcioletnich, o których mowa w art. art. 62 ust. 1 pkt 2) Prawa budowlanego, w: Folwarku w Lipnicy; Mieszalni Pasz w Gaju Małym; Stadninie Ogierów w Sierakowie, Folwarku w Śmiłowie; Folwarku w Jastrowie; Folwarku w Obrowie; Zakładzie Rolniczym w Gałowie oraz Fermie w Gałowie.

(akta kontroli str. 3333-3612, 5591-5592)

Działający z upoważnienia Prezesa Zarządu Główny księgowy Spółki, *wyjaśnił, że nieprzeprowadzenie kontroli pięcioletnich wynikało z przeoczenia, które spowodowane zostało brakiem jednoznacznej informacji od osoby wykonującej przeglądy techniczne budynków o konieczności przeprowadzenia tych kontroli.*

(akta kontroli str. 2776-2785, 2933)

Były Prezes Zarządu podał, że *nie potrafi wyjaśnić dlaczego przeglądy takie nie były realizowane.*

(akta kontroli str. 4715-4726)

e) Dwa użytkowane przez Spółkę obiekty budowlane¹⁶², których powierzchnia zabudowy przekracza 2000 m² nie zostały objęte kontrolami okresowymi półrocznymi, pomimo że przepisy art. 62 ust. 1 pkt 3) Prawa budowlanego wymagają, w przypadku takich obiektów przeprowadzenia kontroli okresowej w zakresie, o którym mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego, co najmniej dwa razy w roku, w terminach do 31 maja oraz do 30 listopada.

(akta kontroli str. 5791-5792)

Główny księgowy Spółki, wyjaśnił, że *kontrole nie zostały przeprowadzone z powodu braku informacji od osoby wykonującej przeglądy techniczne budynków o konieczności przeprowadzenia tych kontroli.*

(akta kontroli str. 3593-3602, 2776-2785, 2935)

Były Prezes Zarządu podał, że *nie potrafi wyjaśnić dlaczego przeglądy takie nie były realizowane.*

(akta kontroli str. 4715-4726)

f) W okresie 2017-2021 żaden z trzech obiektów budowlanych Spółki wyposażonych w instalację gazową, nie został objęty okresową kontrolą, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. c) Prawa budowlanego, polegającą na sprawdzeniu stanu technicznego instalacji gazowej.

(akta kontroli str. 4051-4053, 5791-5792)

Główny księgowy Spółki, wyjaśnił, że *kontrole nie zostały przeprowadzone z powodu przeoczenia.*

(akta kontroli str. 2776-2785, 2932)

¹⁶² Tj. Obora boksowa „A” (nr inw. GL/450) oraz Obora nr 2 – nowa (nr inw. 108-02-00010).

g) Spółka nie objęła okresową kontrolą przewodów kominowych, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. c) Prawa budowlanego, w 2018 żadnego z ośmiu obiektów zlokalizowanych w SO w Sierakowie.

(akta kontroli str. 4116-4147)

Główny księgowy Spółki, wyjaśnił, że osoba, której wykonanie tych przeglądów zlecono ustnie, nie wywiązała się z uzgodnień.

(akta kontroli str. 2776-2785, 2931)

h) Spółka nie wykonała 74 z 76 zaleceń zawartych w protokołach kontroli budowlanych 75 obiektów poddanych przez NIK oględzinom, w tym 34 zaleceń nie wykonano od 2017 r.

(akta kontroli str. 4739-5131, 5791-5792)

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że nie przedłożono mu protokołów z przeglądów i nie wiedział o robotach do wykonania.

(akta kontroli str. 4715-4726)

10. W budynku zmodernizowanego w 2017 r. jałownika na fermie w Gałowie o kubaturze ok. 6 155,0 m³, nie został zainstalowany przeciwpożarowy wyłącznik prądu. Zgodnie z przepisami § 183 ust. 2 w związku z § 2 oraz § 226 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹⁶³ modernizacja obiektu o kubaturze przekraczającej 1 000 m³ pociągała za sobą obowiązek zainstalowania przeciwpożarowego wyłącznika prądu.

(akta kontroli str. 3693-3702, 4929-4946)

Główny Księgowy Spółki wyjaśnił, że brak przełącznika wynika z przeoczenia.

(akta kontroli str. 4547-4552, 4611-4613)

11. W Spółce nie została wdrożona Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego w obiektach, pomimo że obowiązek jej zapewnienia i wdrożenia wynika z § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.¹⁶⁴

(akta kontroli str. 5793-5794)

Główny księgowy Spółki wyjaśnił, że z dotychczasowej praktyki stosowanej w Spółce wynikało przekonanie, że umieszczenie w budynkach instrukcji postępowania na wypadek pożaru spełnia wymogi zapewnienia instrukcji p.poż.

(akta kontroli str. 4547-4552, 4611-4613)

12. Podczas oględzin przeprowadzonych przez NIK w dniu 20 kwietnia 2022 r. nie stwierdzono umieszczonych w widocznych miejscach instrukcji postępowania na wypadek pożaru, której obowiązek zapewnienia i wdrożenia wynikał z § 4 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów wraz z wykazem telefonów alarmowych w następujących budynkach: Jałownik (GL/460), Cielętnik I (GL/41/+2), Cielętnik II (GL/400), Magazyn nawozów sztucznych (108/560A), Szopa warsztat (GL/464), Obora Nr 2 – nowa, Obora boksowa „A” (GL/450), Obora boksowa „B” – porodówka (GL/451); Obora Nr 2 (GL/3/+2), Obora nr 2 (GL/3/+2), Obora Nr 3 (GL/58), Budynek składowania maszyn (GL/467).

(akta kontroli str. 4929-5037, 4547-4552, 4611-4613)

¹⁶³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1065 z późn. zm. tj.

¹⁶⁴ Dz. U. Nr 109, poz. 719, ze zm.

13. Nie wykonano obowiązku wymaganego przepisami § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest¹⁶⁵. W lutym 2017 r. dokonano oceny stanu azbestu na obiektach budowlanych. Ocena ta miała zostać powtórzona w kolejnych latach – w różnych terminach w zależności od stanu azbestu na danym obiekcie. Stosownie do wskazanego rozporządzenia właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, przeprowadza kontrole stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów. Spółka zobowiązana była wykonać ponowną ocenę 10 obiektów najwcześniej po roku tj. w lutym 2018 r. i 56 obiektów po pięciu latach tj. w lutym 2022 r.

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *był to wynik przeoczenia*.

(akta kontroli str. 2772-2775, 4186-4398)

14. Nie przekazano do KOWR dokumentacji stanowiącej podstawę do likwidacji w księgach rachunkowych dwóch środków trwałych przez co naliczany jest od nich czynsz dzierżawny.

Zgodę na likwidację środków trwałych Obora Podwórkowa GL/455 oraz Obora krów zarodowych GL/456 w Gałowie uzyskano od KOWR w marcu 2019 r., tj. już po dokonaniu rozbiórki, która nastąpiła w styczniu 2019 r. W zestawieniu stanu majątku wg stanu na grudzień 2021 r. nadal znajdowały się dwie przedmiotowe obory. Na ich miejscu posadowiona została Obora nr 2 – nowa. Spółka do zakończenia czynności kontrolnych 17 czerwca 2022 r. płaciła czynsz dzierżawny o równowartości 19,0 dt pszenicy w skali roku od każdego z tych nieistniejących obiektów. tj. łącznie 9,3 tys. zł. Ww. obiekty nie zostały zlikwidowane – nie przekazano do KOWR odpowiednich dokumentów, pomimo, że obowiązek ich przekazania wynikał z pisma KOWR. Działanie takie było nierzetelne i niegospodarne.

(akta kontroli str. 2871-2876, 5789-5790)

Były Prezes Zarządu wyjaśnił, że *o zgodę na modernizację całej fermy w Gałowie wystąpiliśmy jeszcze przed 2016 r. i taką zgodę uzyskaliśmy. Była ona bezterminowa. W piśmie o zgodę były wyszczególnione poszczególne działania m.in. budowa nowej hali i nowej obory. Gdy zbliżaliśmy się do kolejnego etapu modernizacji to występowaliśmy o zgody na konkretne działania. Nie potrafiliśmy odnieść się do kwestii wystąpienia do KOWR o likwidację dwóch obór z trzymiesięcznym opóźnieniem, tj. już po ich rozbiórce. Nieprzekazanie dokumentów stanowiących podstawę likwidacji środków trwałych w księgach rachunkowych Były Prezes Zarządu wyjaśnił przeoczeniem*.

(akta kontroli str. 4715-4726)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2017-2021 Spółka podejmowała skuteczne działania w celu utrzymania stabilnej sytuacji ekonomiczno-finansowej. Pogorszenie wyników w 2019 r. było skutkiem suszy, tj. czynników pogodowych niezależnych od Spółki. Dokonywane przez Spółkę wydatki na modernizację i zakup środków trwałych oraz nawozów były celowe. Spółka niezgodnie z postanowieniami umowy z KOWR, zawarła umowę poddzierżawy nieruchomości – Obiekt Rolny Koszanowo i za kontrolowany okres pobrała zaniżony czynsz łącznie o 108,1 tys. zł. Odsetki od tej kwoty, wg stanu na 17 czerwca 2022 r. wyniosły: 14,5 tys. zł.

Poza tym Spółka przez 122 dni nie dochodziła od poddzierżawcy należności za czynsz za I półrocze 2021 r. w kwocie, co najmniej 94,3 tys. zł i odsetek w kwocie, co najmniej 2,4 tys. zł. Działania takie było niegospodarne i nierzetelne.

¹⁶⁵ Dz. U. Nr 71, poz. 649 ze. zm

Były Prezes Zarządu jako reprezentujący Spółkę podpisał umowy najmu lokalu mieszkalnego niezgodnie z ksh oraz postanowieniami Umowy Spółki. Nie waloryzowano stawki czynszu najmu lokali mieszkalnych, dwóch spośród ośmiu objętych analizą umów najmu. Określając wysokość czynszu najmu lokalu w umowie zawartej z osobą, która nie jest i nie była pracownikiem Spółki wysokość czynszu ustalono z zastosowaniem cen określonych przez gminę, a nie komercyjnych.

Wyboru usługodawcy na wykonanie, dostawę i montaż konstrukcji stalowej za kwotę 1 725,9 tys. zł dokonano niezgodnie z zarządzeniem Prezesa Zarządu i w sposób niegwarantujący zachowania konkurencyjności.

Spółka nienależnie wypłaciła Byłemu Prezesowi Zarządu, wynagrodzenie miesięczne w łącznej kwocie 30 887,16 zł. Spółka nie realizowała obowiązków nałożonych na nią przepisami ustawy Prawo budowlane i przepisami wykonawczymi, w zakresie prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych oraz wykonywania okresowych kontroli półrocznych, rocznych i pięcioletnich. W Spółce nie została wdrożona Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego, a w 12 obiektach nie umieszczono w widocznym miejscu instrukcji postępowania na wypadek pożaru. Ponadto w jednym z obiektów nie został zainstalowany przeciwpożarowy wyłącznik prądu.

Nie dokonano, w wymaganych terminach oceny stanu azbestu na obiektach budowlanych.

Nie przekazano do KOWR dokumentacji stanowiącej podstawę do likwidacji w księgach rachunkowych dwóch środków trwałych, co skutkowało naliczaniem od nich czynszu dzierżawny. Ustalenia NIK wykazały 14 obiektów budowlanych lub ich otoczenie znajdowało się w stanie zagrażającym zdrowiu lub życiu ludzi.

3. Warunki weterynaryjne i utrzymania zwierząt w Spółce.

3.1. Czy Spółka zapewniła właściwe warunki utrzymania zwierząt

3.1.a. Kontrola dobrostanu zwierząt przeprowadzona na zlecenie NIK przez Inspekcję Weterynaryjną¹⁶⁶ wykazała, że w budynkach inwentarskich w Zakładzie Rolnym w Lipnicy nie została zachowana odpowiednia czystość¹⁶⁷ w budynkach w których utrzymywane były zwierzęta oraz wejścia do budynków, w których utrzymywane były zwierzęta nie zostały oznakowane tablicami „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”¹⁶⁸. Jednocześnie Inspekcja Weterynaryjna zaleciła umyć i wybialkować wszystkie budynki, w których przebywają zwierzęta oraz oznakować wejścia do budynków inwentarskich tablicami z napisem „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

Poza ww. Inspekcja Weterynaryjna nie stwierdziła niezgodności w zakresie warunków weterynaryjnych, dokumentacji leczenia zwierząt oraz dobrostanu zwierząt.

(akta kontroli str. 5662-5765)

3.1.b. W Spółce opracowywano normy żywieniowe dla poszczególnych grup inwentarza przy każdorazowej zmianie rodzaju pasz oraz zmianie ilościowej sztuk inwentarza w danej grupie żywieniowej. Do zadań młodszego specjalisty ds. produkcji zwierzęcej należało dopilnowanie punktualnego przeprowadzania odpasów oraz kontrola właściwego przygotowania pasz i ich zadawania, a także prowadzenie całokształtu zagadnień związanych z prowadzeniem prac w oborach. Kontroli jakości

¹⁶⁶ Kontrole przeprowadzona, w dniach 12, 14, 19 oraz 20 kwietnia 2022 r., przez Inspekcję Weterynaryjną Powiatowego Lekarza Weterynarii w Szamotułach w: Zakładach Rolnych w: Gałowie, Lipnicy, Gaju Małym oraz Folwarkach w: Śmiłowie oraz Obrowie oraz w dniu 11 maja 2022 r. przez Inspekcję Weterynaryjną Powiatowego Lekarza Weterynarii w Międzyrzeczu w Stadninie Ogierów w Sierakowie.

¹⁶⁷ Wymagana przepisami § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek (Dz. U. Nr 168, poz. 1643).

¹⁶⁸ Wymagana przepisami § 3 ww. rozporządzenia.

skarmianych pasz objętościowych dokonywali zootechnicy wraz z doradcą żywieniowym. Prace wykonywane były na podstawie opracowanych harmonogramów dla poszczególnych obiektów gospodarskich.

(akta kontroli str. 2314-2315,2333-2334, 4839-4928)

3.2. Zapewnienie opieki weterynaryjnej dla zwierząt

3.2.a. W okresie od 1 stycznia do 14 marca 2017 r. usługi weterynaryjne świadczyły podmioty wybrane przez Zarząd Spółki, bez przeprowadzania konkursu na wykonywanie tych usług. Podmiot świadczący usługi weterynaryjne w zakresie leczenia koni wykonał usługi za kwotę 1 120,00 zł, inny podmiot w zakresie leczenia bydła za kwotę 37 055,56. Z tymi podmiotami nie podpisano także umów. Były Prezes Zarządu, wyjaśnił, że *właścicielka Gabinetu Weterynaryjnego świadczącego usługi w zakresie leczenia bydła jest żoną jego syna.*

(akta kontroli str. 734, 743-746, 820, 4733-4738)

Zarządzeniem z 20 stycznia 2017 r.¹⁶⁹ Były Prezes powołał komisję do przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego mającego na celu wyłonienie podmiotów na wykonywanie usług weterynaryjnych. Postępowanie miało na celu wyłonienie podmiotów świadczących usługi weterynaryjne w zakresie bieżącego leczenia bydła, okresowej jałowości i rozrodu bydła, bieżącego leczenia i rozrodu koni. Zadaniem komisji było dokonanie ocen złożonych ofert i przeprowadzenie rozmów kwalifikacyjnych z oferentami. Komisja oceniła sześć ofert i zarekomendowała zawarcie umów na świadczenie usług weterynaryjnych w zakresie leczenia bydła ferma Gałowo i folwarki Jastrowo, Śmiłowo; z innym gabinetem w zakresie leczenia bydła mlecznego w Zakładzie Rolnym Gałowo – ferma bydła mlecznego Przyborówko i Lipnica oraz w zakresie leczenia koni w Zakładzie Stado Ogierów w Sierakowie. Z wskazanymi podmiotami podpisano umowy na okres od 15 marca 2017 r. do 28 lutego 2018 r. Niezgodnie z rekomendacją komisji przetargowej zawarto umowę z wykonawcą usług weterynaryjnych w zakresie leczenia bydła w Zakładzie Rolnym Gaj Mały (z folwarkiem w Obrowie) w okresie od 15 marca 2017 r. do 28 lutego 2018 r. Po upływie czasu na jaki umowy zostały zawarte wykonawcy tych usług weterynaryjnych świadczyli swoje usługi z pominięciem przeprowadzenia konkursu ofert i zawartych umów. W okresie od 1 marca 2018 r. do 31 maja 2021 r. usługi weterynaryjne w SO wykonywał właściciel firmy dotychczas świadczący usługi. Były Prezes wyjaśniając podał, że *umowa zakończyła się w marcu 2018 r. i do 2021 r. usługa była świadczona bezumownie. To było moje przeoczenie – inaczej nie potrafię tego wyjaśnić. Uważaliśmy, że te stawki nie odbiegają zasadniczo od sienie. Uważaliśmy, że usługa świadczona jest profesjonalnie.* Spółka lekarzowi weterynarii świadczącemu usługi w zakresie leczenia koni w tym okresie wypłaciła 78 652,54 zł.

(akta kontroli str. 565-589, 4715-4726)

W okresie od 1 marca 2018 r. do 1 maja 2019 r. z pominięciem konkursu ofert i bez zawartych umów, usługi weterynaryjne świadczyli między innymi świadczyła właścicielka Gabinetu Weterynaryjnego (229 644,97 zł) i inny podmiot (430 919,32 zł).

Główny Księgowy wyjaśnił, że *zgodnie z posiadaną wiedzą dostawcy tych usług wykonywali swoje czynności w cenach wcześniej zawartych umów oraz że jego zdaniem umowy zostały aneksowane ustnie i w tym czasie nie przeprowadzano konkursu.*

(akta kontroli str. 734, 743, 820,783-790)

¹⁶⁹ zarządzeniem nr 3/2017

Bez konkursu ofert 30 kwietnia 2019 r. podpisano umowę z Gabinetem Weterynaryjnym na okres od 1 maja 2019 r. do 31 grudnia 2020 r. w zakresie pełnego zabezpieczenia stanu zdrowia inwentarza żywego (bydła) w Zakładzie Rolnym w Gałowie ferma bydła mlecznego w Gałowie- folwarki w Lipnicy, w Zakładzie Gaj Mały i folwarku w Obrowie, folwark w Przyborówku, ferma bydła mlecznego w Gałowie oraz folwark w Jastrowie i w Śmiłowie. Były Prezes Zarządu stwierdził, że *nie wie czy było dokonane zapytanie ofertowe*. Główny Księgowy wyjaśnił, że *umowa z właścianką Gabinetu Weterynaryjnego była podpisana z uwagi na potrzebę w danym okresie. Wówczas nie przeprowadzono postępowania konkursowego. Z uwagi na potrzebę zabezpieczenia weterynaryjnego zwierząt (żywności) ustnie uzgodniono dalszą współpracę z lekarzami weterynarii po zakończeniu pierwotnych umów*. Główny Księgowy nie udzielił odpowiedzi na pytania o koszty poniesione przez Spółkę z tytułu realizacji usług weterynaryjnych przez Gabinet Weterynaryjny w okresie od 1 maja 2019 r. do 31 grudnia 2020 r.¹⁷⁰

(akta kontroli str. 553-564, 4733-4738)

W okresie od 1 stycznia do 1 czerwca 2021 r. usługi w zakresie leczenia bydła bez podpisanej umowy świadczyła właścicielka Gabinetu Weterynaryjnego. Były Prezes Spółki wyjaśnił, że *nie było przedłużenia umowy ponieważ przegapiliśmy termin wygaśnięcia umowy. Usługi były świadczone bezumownie*.

(akta kontroli str. 4733-4738)

Prezes Zarządu zarządzeniem z 26 kwietnia 2021 r. nr 2021/04 powołał komisję między innymi do rozpatrzenia ofert na świadczenie usług weterynaryjnych. Ogłoszenie zamieszczono na stronie internetowej i w czasopiśmie „Życie Weterynaryjne”. W konkursie złożono sześć ofert. W zakresie opieki weterynaryjnej nad końmi w SO jedynym oferentem była firma która poprzednio wykonywał te usługi i zawarto z nim umowę na okres od 31 maja 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. W zakresie profilaktyki i leczenia bydła wpłynęły dwie oferty. Jednak komisja uznała, że nie ma możliwości bezpośredniego porównania ofert w zakresie cenowym i zaproponowała przeprowadzenie dodatkowych rozmów z oferentami. Protokół został podpisany przez dwóch z czterech członków komisji tzn. przez Głównego księgowego i protokolantkę. Główny księgowy wyjaśnił, że *wynikało to z przeoczenia*.

Umowę z Gabinetem Weterynaryjnym wykonawcą na świadczenie usług weterynaryjnych w Gospodarstwach w Zakładzie Rolnym w Gałowie wraz z podległymi folwarkami Jastrowo, Śmiłowo, Lipnica i Przyborówko i w Zakładzie Rolnym w Gaju Małym wraz z podległym folwarkiem Obrowo podpisano 31 maja 2021 r. na okres od 1 czerwca 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. Z tytułu realizacji tej umowy w okresie od 1 czerwca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. Spółka poniosła koszty w wysokości 546 187,02 zł. Były Prezes Spółki stwierdził, że *mimo, że byłem członkiem Zarządu nie uczestniczyłem w procesie tego wyboru ani w przygotowaniu zapytania ofertowego ani w tworzeniu zarządzenia w sprawie powołania komisji ani nie byłem jej członkiem. Mnie umowa została przedłożona gotowa umowa do podpisania*.

Jednak na notatce służbowej z 26 maja 2021 r.¹⁷¹ z spotkania komisji do spraw rozpatrzenia złożonych ofert, w której komisja zarekomendowała utrzymanie współpracy z Gabinetem Weterynaryjnym widnieje podpis i pieczęćka Byłego Prezesa z adnotacją „przyjmuję do wiadomości”.

(akta kontroli str. 523-552, 880, 4733-4738)

Nie zawarto także umowy na usługę rozcyszczania i podkuwania koni. W 2021 r. Spółka ogłosiła konkurs ofert, ale w wymaganym terminie nie wpłynęła żadna oferta.

¹⁷⁰Pisma z 14 czerwca 2022 r., 17 czerwca 2022 r. i 20 czerwca 2022 r. o wysokość kosztów poniesionych przez spółkę z tytułu realizacji umów w okresie od 1 maj 2019 r. do 31 grudnia 2020 r.

¹⁷¹ Wpisana do dziennika korespondencji Spółki pod nr 1660 dnia 1 czerwca 2021 r.

Koszty usług wykonywanych w latach 2017-2021 wynosiły odpowiednio 18 700,00 zł, 19 240,00 zł, 15 180,00 zł, 7 840,00 zł, 15 240,00 zł. Były Prezes *nie potrafił odnieść się do kwestii braku rozpisania przetargu (zapytania ofertowego) i braku podpisania umowy na usługi rozcyszczania i kowalstwa. Uwag co do pracy pana świadczącego te usługi nie widzieliśmy powodu do zmiany, był to lokalny usługodawca ceny podnosił stosunkowo rzadko.*

(akta kontroli str. 823-880, 4715-4726)

Koszty leczenia koni wynosiły w 2017 r. – 21 898,30 zł, w 2018 r. – 17 282,42 zł, w 2019 r. -21 554,00 zł, w 2020 r. – 21 976,00 zł i w 2021 r. – 29 612,44 zł. Koszt usług weterynaryjnych w zakresie leczenia bydła świadczonych przez Gabinet Weterynaryjny w latach 2017-2021 wynosił odpowiednio 189 813,41 zł, 212 387,97 zł, 377 680,78 zł, 687 069,93 zł i 754 977,40 zł

Łączny koszt usług weterynaryjnych, między innymi także badania laboratoryjne, zwalczanie i monitoring chorób zakaźnych, rozrodu bydła, profilaktyki i leczenia bydła, korektę racic i usługi podkuwnicze w latach 2017-2021 wynosił odpowiednio 760 750,85 zł, 822 256,88 zł, 870 645,93 zł, 986 588,06 zł, 2021 r. - 1 045 246,48 zł.

(akta kontroli str. 823-880)

Osoby świadczące usługi weterynaryjne posiadały stosowne uprawnienia do wykonywania zawodu lekarza weterynarii poświadczony wpisem do ewidencji Izby Lekarsko-Weterynaryjnej.

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka zapewniła prawidłowe warunki weterynaryjne i co do zasady utrzymania zwierząt. Kontrola wykonana na zlecenie NIK przez inspekcję weterynaryjną nie wykazała nieprawidłowości w zakresie prowadzenia dokumentacji leczenia zwierząt. Spółka zapewniła opiekę weterynaryjną dla hodowanych zwierząt bydła i koni.

Brak przeprowadzonych konkursów ofert na usługi weterynaryjne i okresowy brak podpisania umów na świadczenie tych usług, zdaniem NIK uniemożliwiało ewentualne uzyskanie korzystniejszej cenowo oferty. Tym bardziej, że w kontrolowanym okresie koszty usług weterynaryjnych systematycznie wzrastały.

III. Wnioski i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art 53 ust 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

- Wnioski
- 1) podjęcie działań w celu doprowadzenia do zgodności zawartych w KRS danych dotyczących zarządu Spółki ze stanem faktycznym,
 - 2) dokumentowanie transakcji sprzedaży w sposób zgodny z zasadami określonymi w regulacjach wewnętrznych Spółki,
 - 3) doprowadzenie do zgodności treści umów dzierżawy Obiektu Rolnego Koszanowo zawartych z KOWR oraz z podmiotem obecnie wydzierżawiającym ten obiekt od Spółki, rzetelne i terminowe naliczanie i pobieranie należności od poddzierżawcy zgodnie z treścią zawartej umowy poddzierżawy Obiektu Rolnego Koszanowo
 - 4) podjęcie działań w celu wyegzekwowania zaległych należnych kwot czynszu z tytułu umowy poddzierżawy Obiektu Rolnego Koszanowo;
 - 5) zapewnienie dokonywania wyboru usługodawców w sposób gwarantujący zachowanie konkurencji oraz zgodny z zasadami określonymi w regulacjach wewnętrznych Spółki,

- 6) podjęcie działań w celu wyegzekwowania od Byłego Prezesa Zarządu kwot nienależnie wypłaconego mu wynagrodzenia,
- 7) dokonanie wymaganych przepisami prawa wpisów w ksiązkach obiektów budowlanych oraz założenie książek obiektów budowlanych,
- 8) zapewnienie terminowego przeprowadzania wymaganych przepisami Prawa budowlanego kontroli technicznych obiektów budowlanych oraz podjęcie działań w celu wykonania zaleceń zawartych w protokołach przeglądów technicznych obiektów budowlanych,
- 9) wdrożenie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego oraz umieszczenie w obiektach Spółki, w miejscach widocznych, instrukcji postępowania na wypadek pożaru;
- 10) dokonywanie wymaganych przepisami prawa ocen stanu azbestu na obiektach budowlanych,
- 11) podjęcie działań w celu wyłączenia z czynszu dzierżawnego obiektów, które poddano rozbiórce,
- 12) przeprowadzanie przeglądów hodowlanych oraz dokonywanie wyceny i sprzedaży koni przez komisje powołane w tym celu przez Zarząd Spółki,
- 13) ocenianie w czasie przeglądów hodowlanych wszystkich koni będących własnością Spółki i dokumentowanie wszystkich elementów składających się na tę ocenę,
- 14) zaprzestanie znakowania koni poprzez wymrażanie numerów.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art 61b ust 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 30 czerwca 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy
Klaudia Dziamska
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up.
p.o. Wicedyrektor

Maciej Andrzejewski
Starszy inspektor kontroli państwowej